Ч. 95(14.977). Львів, четвер 5. травня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Гітлер у Римі.

НА БРЕННЕРІ

Спеціяльний поїзд з Гітлером та його почотом віхав на італійську територію в 8. годині. На величаво удекорованому двірці у Бреннері по витали Гітлера кн. Пістоя в імени короля, ген. секретар партії Стараче і двох представників міністерства закордонних справ. Орхестра заграла оба гимни — німецький та італійський Гітлер перейшов перед почесною сотнею та говорив з італійськими достойниками. Опісля він сів до свого возу разом з італійською делегацією та відіхав. Поїзд вели італійські інжинєри, обслуговували фашистівські ветерани-учасники походу на Рим та світової війни.

ЧЕРЕЗ ІТАЛІЮ

Всі стації були величаво прибрані; на деяких з них поїзд спинювався, на інших лише звільнював біг. Гітлер відповідав на повитання юрби, підіймаючи руку. На всіх стаціях чекали фашистівські й комбатантські організації з орхестрами і прапорами. За Гітлеровим поїздом їхав другий, з німецькими міністрами.

У РИМІ.

В год. 20.30 Гітлер приїхав на остійський двірець у Римі, де на нього ждав король, Мусоліні, члени уряду, велика фашистівська рада та представники армії, законодатних палат і академії. Коли король і Мусоліні подавали Гітлерові руку, орхестра заграла німецький гимн; опісля всі три перейшли перед почесною сотнею.

З двірця Гітлер відіхав у королівському повозі, дальше решта почоту. Похід отвирала сотня кирасирів у панцирах. Коло брами св. Павла губернатор Риму привитав Гітлера промовою.

ІЛЮМІНАЦІЯ РИМУ.

Ціла Вія деі Тріюмфі освічена полумям з кількасот велитенських свічників. Колісей освічений з нутра червоним світлом. Проти брами св. Павла стоїть велика римська вовчиця з бронзу. Здовж Вія дель Імперо уставлено прапори та золочені кольони з емблемами імперії. Статуї римських цісарів ярко освічені. Плянти на Венецькій площі освітлені здолу зеленим світлом. Попри венецьку палату віхав похід в год. 21.10 до Квіриналу. Двірський майстер церемонії повитав короля і Гітлера, що небавом появилися на бальконі; зібрані довкруги маси зробили їм велику маніфестацію.

Ватикан визнає „де юре" еспанський національний уряд.

На засіданні національної ради міністрів міністр закордонних справ заявив, що Ватикан замінив своє дипльоматичне представництво в Еспанії на нунціятуру і тим самим визнав національну Еспанію „де юре".

ЄЗУЇТСЬКИЙ ОРДЕН ВІДНОВЛЕНИЙ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕСПАНІЇ.

Національний уряд уневажнив декрет з 23. січня 1932, яким розвязано єзуїтський орден в Еспанії та сконфісковано його майно.

Стратегічне положення в Еспанії.

Під цю пору воєнні операції в Еспанії зосереджуються на двох відтинках: під Теруелем і здовж середземноморського побережжа.

Червоні добре випосажені у воєнний матеріял, вони часто виявляють посвяту, та їхнє командування не вміє використати тих атутів і якслід реагувати на окружуючі маневри нац. війська, що дали недавні перемоги.

Дощі спричинили спокій на фронті, дуже потрібний для нац. війська, які у двох місцях здобули терен широкий на 100 км. і довгий на 200 км., але не мали часу зорганізувати запілля. У цьому напрямі йде тепер завзята праця, що уможливить дальші поважні операції.

Перший крок до господарської відбудови Франції.

ОЖИВЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ. — ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ. ПОШИРЕННЯ КРЕДИТУ. — РІВНОВАГА БУДЖЕТУ.

Декрети, що їх видав французький уряд 2. ц. м. з метою: започаткувати господарську відбудову держави можна поділити на 4 групи:

I) Підтримка продукції. Декрети мають на меті оживити інвестиційний рух, зокрема мешканеве, морське і корабельне будівництво та розвиток ремесла і туристики; у цьому напрямі передбачені податкові полекші.

II) Суспільні справи. Декрети з тої ділянки владнують професійне навчання робітників, злагіднення приписів про 40-годинний тиждень праці, організацію безпеки праці.

III) Організація та поширення кредиту для фінансування публичного ринку, зокрема шляхом фіскальних полекш.

IV) Оздоровлення й зрівноваження бюджету. Уряд вводить виняткову данину і податок від доходу підприємств, що працюють для нац. оборони, дальше передбачує контролю вихіснування кредитів, виконання буджету.

Реорганізація австрійської преси.

Згідно з розпорядком комісаря Біркля зреорганізують тепер австрійську пресу. Не матимуть права видавати часописи: акційні спілки, фондації і ін. установи, з другого боку особи залежні від фінансових груп. Щоденники не можуть служити інтересам одиниць, промислу, професій, віроісповідань — лише нації.

Журналістом може бути лише людина, що докаже своє арійське походження від 1800. р.

Совітська поміч для Китаю.

Представник японського міністерства закорд. справ оголосив матеріяли про совітську поміч для СССР. Від жовтня 1937. р. до половини квітня ц. р. Китай дістав зі СССР 500 військових літаків та 200 летунів і механіків. У цій справі японський уряд вислав до Москви три протести.

Палка, ніж і лім.

Львів, 4. травня 1938.

На цю тему було на цьому місці вже яких добрих десять статтей, не рахуючи коротких заміток на дальших сторінках ґазети: що там і там такі то й такі (або по назвищі неназвані чи дійсно невідомі) земляки напали і побили чи намагалися побити такого то українського діяча і що з цього приводу треба висловити свій „найглибший жаль". І в довгих статтях писали ми про недопускальність метод фізичного терору супроти своїх особистих чи політичних ворогів, про недопускальність вирішувати громадські спори при помочі пястука і бука, про небезпеку, яка грозить нації через балканізацію відносин, що простим шнурком веде до загибелі всього зорганізованого громадського життя. Велася навіть на цю тему полеміка з одним часописом, який запевнював, що взаємна толеранція повинна бути обмежена і що інколи необхідний „хлопський параграф". Ми відповіли тоді й повторяємо тепер, що вся трудність практично перевести цю теорію у тім, що кожний по своєму інтерпретуватиме розпряжність отих меж: коли тільки допустимо саму засаду, що вільно напасти, вдарити, — з тим самим моментом відкриваємо широко ворота героям пястука і палки, які будуть клястися, що вичерпалася вже їх терпеливість і в своїй совісті вони чисті, бо само громадянство признало їм право вхопитися таких засобів...

Ми ставили справу інакше: треба признати недопускальною і злочинною саму засаду, що колинебудь, в якихнебудь справах і серед якихнебудь обставин можна вживати пястука чи палки для вирівняння порахунку особистого чи громадсько-політичного характеру. Льогічно треба признати як злочин кожний напад і кожного напасника та супроти кожного напасника застосувати потім товариський і громадський бойкот. Знаємо, що перевести це у практиці річ нелегка. Найбільшою перешкодою є та нікчемна риса людської вдачі, яка каже завжди радуватися, коли противникові станеться прикрість! І тому треба вкорінювати погляд, що хуліганством є не тільки самому нападати й бити, але тихцем тішитися, що хтось потерпів з вини хуліганства.

Здається, що цілком зайва річ переконувати, що терор супроти своїх земляків — особистих чи суспільно-політичних противників —

є чинником анархії. Сентиментальні моралі про „згоду в семействі" та злочин, коли йде „брат на брата", тут абсолютно ніпричім. Залишимо теж на боці аргументи християнської моралі, бо вони вже найменше промовляють до совісти героям палки. Звертаємо тільки увагу: 1) яка конструктивна громадська праця можлива в атмосфері рознуздання?, 2) чи взагалі можлива екзистенція національної, громадськи відповідальної преси, яка має обовязок займати становище до всіх проявів життя народу та одночасно стоїть під вічною загрозою напасти й терору від невдоволених, які самі собі вимірюють справедливість — буком?, і 3) якою повагою можемо втішатись у сусідів та всіх узагалі чужинців, коли стане нотoрійно відомо, що українці піднесли пястук і палку на педестал політичного аргументу?! Шкоди — моральні і чисто матеріяльні, реальні — від отаких метод фізичного терору такі величезні, такі наявні і безспірні, що автоматично мусить зроджуватись сумнів: коли терпить на цьому не нападений, лише українство, коли кожний черговий напад і бійка дискредитує в очах усього чужинецького світа не безпосередніх напасників, яких той світ не знає і якими не цікавиться, але ціле українство, як варварський, примітивний колектив, який не має свідомости свого „я", своєї дійсности недержавної нації, — то чи не зацікавлений спеціяльно хтось третій у тому, щоб такі побої траплялись по змозі найчастіше, без огляду на те, хто кого має напасти й побити?! Коли приймаємо як аксіому, що на українському терені працюють також усякі агентури, то нема найменшого сумніву, що оті агентури натискають ті пружинки, з яких вискакує — палка.

Не сама палка. Останній напад земляків на земляків, що трапився передучора у Львові, перевищив своїм „геройством" усе попереднє. Генеральну пробу переведено вже при попередньому нападі на редакції всіх трьох щоденників: тоді гурт молодців чекав на сходах, а до редакцій входили 2—3 молодці, які ще поводились розмірно по „джентельменськи": бо орудували тільки пястуками. Тепер мали ми вже боївку з кільканацяти осіб, які видно перевели попередню розвідку, напередодні зробили пробний напад на маленьку мірку і чергового дня повторили його вже на мірку цілком широку, з поділом роль, з двома кольонами, які атакували і редакційну домівку і приватне помешкання редактора, — розбили телефонічний апарат, щоб не дозволити нападеним порозумітися з зовнішним світом, — поруч палки внесли теж на поле бою — ножі і ломи. Бо коли напасників заскочила поліція, вони кидали свою зброю на землю та ховали її по всяких кутках: оповідав нам сьогодні один громадянин, що пішов оглянути той арсенал (він далеко не звеличник ФНЄ та „Українських Вістей"!), що там направду імпонуюча колекція ножів і залізних ломів!

В якій українській голові зродився плян такого нападу?! Хто піддав до нього ініціятиву?! Хто робив збірку напасників і казав їм забезпечитись у ножі і ломи, щоб різати ними та розбивати голови земляків?! Чи дійсно можливо, щоб така на зимно зорганізована напасть не викликала призадуми в ніодного з напасників, що вони творять жахливий національний злочин, що вони своїм ділом опоганюють саму фірму українства й наносять йому такі втрати, супроти яких найменшою втратою є покалічені люди та порозбивана обстанова?! Колиб навіть такий напад виходив дійсно зі щирого обурення наївних людей, які повірили, що це той часопис причинився до розвязання владою їх організації, то проте назовні вся інсценізація і переведення в діло брутальної напасти мусить викликати враження, що ділали тут темні духи, для яких ані доля „Сили", ані ФНЄ, Паліїв та „У. Вісти" не грають ніякої ролі.

Спис тих, що впали вже жертвою напасти і побоїв від своїх земляків — довгий і дуже повчальний. Видніють на ньому імена і Мудрого і Палієва і Кравцева і Німчука і Назарука, був час, коли і Тиктор не рухався без револьвера в кишені, знаючи, що лагодять на нього напад, — нападали і на есдеків і на радикалів, — не згадуючи вже про вбивства, аранжовані підпіллям, між якими були й порахунки між поодинокими гуртками. Засяг пястука і палки нічим необмежений — нині тобі, завтра мені, бо необмежена є траґедія нації, яка мусить перейти крізь ґегенну, що її скріплюють і підтримують всі ті, що їм залежить на тому, щоб у тій ґегенні загинув безслідно й український нарід

„Чемберлен глядить на Гітлера, як колись Піт глядів на Наполеона".

(Від власного кореспондента).

Париж, 29. квітня 1938 р.

Сьогодні Париж тріюмфує. Подорож Даладіє-Боне до Льондону принесла якнайкращий успіх для Франції, бо французькі міністри привезли з собою підписаний акт британсько-французького військового союзу. Це є т. зв. тотальний союз, тобто сухопутні військові англьо-французькі сили перейдуть під команду Франції, фльота і летунство під провід Великої Британії. Установлений постійний контакт генеральних штабів, назначені спільні команданти; морські порти, летовища, фабрики зброї тощо передані до спільного розпорядження обох великодержав.

„Це англьо-французька відповідь на аншлюс" — пише нинішна „Дойтше Альґемайне Цайтунг". „Чемберлен зрікся збірної забезпеки і Ліги Націй, бо бажав військового союзу з Францією — сповіщає збентежена німецька преса. Замітна річ, що англьо-французький військовий союз підписали міністри Чемберлен і Галіфакс, себто англійські державні мужі, яких німці вважали „германофілами".

Вістка про вмарш німецьких військ до Австрії прийшла до Льондону у хвилині, як німецький міністр закордонних справ фон Рібентроп був на ґалевім бенкеті в англійського короля. Чемберлен уважав тоді за відповідне не озватися ні одним словом підчас цілого принято.

Політика Великої Британії йде послідовно до того, щоб зломити спробу введення німецької гегемонії в Европі. Чемберлен глядить на Гітлера, пише один визначний англійський публіцист, як колись Піт глядів на Наполеона, переконаний, що кінцеве слово належатиме Англії. Льондон безупинно втихомирює Францію, щоб вона покищо не дуже гостро реагувала на всякого роду берлінські голоси, чи почини. Льондон намагається відірвати Італію від Німеччини і його зовсім не тривожить гомін тріюмфального візду Гітлера до Риму. Льондон дає кредити національному урядові Еспанії. Льондон щораз більше затісняє свої взаємини з Портуґалією. Льондон погодився з Ірляндією де Валери. Льондон намагається жити якнайкраще з Туреччиною. Льондон дає ріжним державам позички

ІЛЬКО БОРЩАК.

2

Нова Французька монографія

ПРО УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ.

Спроба вжити польську мову в королівській канцелярії викликала гарячий протест брацлавської шляхти, що твердить: „Ми й наші брати, викликані королем в жадний спосіб не явимося до вас, порушуючи таким чином волю й наказ вашої королівської милости... Мимо нашого права й свободи, листи канцелярії Вашої Милости були писані польською мовою. Більше того, просимо Вашу Королівську Милость, щоби наперед листи канцелярії Вашої Милости писалися руською мовою". Лист цей підписала „ціла шляхта", хоч точно не всі імена відомі. Подібний протест зустрічаємо в 1571 році від волинської шляхти.

Але потрохи, поступнево, без привілеїв і без якихось спеціяльних переслідувань, польська мова починає брати верх. Цей процес, надзвичайно цікавий під усіма оглядами, Мартель описує докладно на підставі тогочасних джерел.

Найперше польські літери починають зявлятися у підписах документів, хоч і зредагованих руською мовою. А в 17-му віці вже рідко можна зустрінути офіційні руські тексти, підписані кирилицею. Прикладом на протесті, поданім у 1629 році київською дрібною православною шляхтою, з 23-х підписів 17 зроблені польськими літерами, а лише шість кирилицею. З початку 17-го віку майже ціла велика шляхта підписується польськими літерами.

Якеж було становище на чисто літературному фронті?

Насамперед треба підкреслити важливий факт, що в 16-му віці жива народня мова була вже різко відмінна від церковної славянської, не для всіх навіть добре зрозумілої. Якби на українських землях тоді знайшлися талановиті, а може навіть ґеніяльні, письменники, що використалиб цю живу мову, ми малиб свою народню літературу на два століття раніше, але такі письменники не знайшлися і мовний процес пішов по іншій лінії. Українські письменники пробують спершу обороняти славянську мову на яку поляки, особливо Скарга, починають наступ. Палкий оборонець цієї мови Іван Вишинський у кампанії проти славянської мови бачить не більше й не менше, як роботу ...діявола...

„Сказую бо вам — пише Вишенський — тайну великую, яко діявол толикую завись иметь на словенскій язик, же ледво жив от гнѣва. Рад бы его до щети погубити, и всю борьбу свою на тое двигнул, да его обмерзит и в огиду и ненависть приведет... но он (славянська мова) есть плодоноснѣйшій и любимѣйшій Богом язык человеческій именно за то, что нѣт на нем ни граматики, ни реторики, ни діялектики, ни прочих коварств діявольскаго тщеславія..."

Захарій Копистенський знаходить більш практичний арґумент для захисту славянської мови, а саме:

„З вѣку той славенскій язык ест знаменит, которого Іафет и его поколѣнье уживало: широко и далекося ростягали славный был: для чого от славы славенским названый есть: зажбовѣм не славный есть гды от Заходу Бѣлого моря і Венецким и Римскых ся тыкаеть границ, а от Полудня з Грецією в сусѣдствѣ и в братерствѣ живет. На всход зась солнця над Чорним морем до Персіи притягает, а у Ледовитого моря ся опирает. На полноч з Нѣмцами, которыи учасництво з ними мають отирается"

У відповідь на те, що славянська мова мертва, без граматики та лексичних законів, українські ерудити пробують складати граматики та словники. Відомі під цим оглядом спроби: „Адельфотес", видана в 1591 році львівським брацтвом, досить інтеліґентна граматика Лаврентія Зизанія в 1596 р., нарешті найкраща граматика Мелетія Смотрицького в 1619 році, славеноросскій лексикон Памви Беринди в 1627 р. Вислід того всього був лише той, що кілька інтеліґентних людей на Київщині зробилися добрими знавцями славянської мови, але ніхто не був у силі оживити мертву мову.

І ось церква мусить звернутися до польської літературної мови. У цій мові зявляються катехизми, життя святих, проповіди, похоронні промови, й нарешті ціла полемічна література проти католицтва. Талановиті представники православної церкви захищали її у польській мові не тратячи, очевидно, своєї руської національности, хоч у всій цій літературі грала ролю не так національність, як релігія.

Слідами полемічної літератури йде світська, якій не міг не імпонувати блискучий ренесанс, який переживала польська література в 16. віці з такими іменами, як Рей, Бельський, Кохановський та інші. Маємо силу так званих „панегіриків" і віршів польською мовою, писаних українцями чи то на правому березі чи то в козацькій Україні. Вірші зрештою писані, подібно польському, силябічним розміром, і зовсім не рахувалися з характером живої української мови.

(Докінчення буде).

„Золото Чемберлена“ працює в Европі і у світі, як колись „золото Піта“.

Англійці ведуть велитенську політичну гру. Англьо-французький військовий союз творить майже непробиту гать для німецької експанзії на захід. Чехословаччина користується опікою Франції у своїй загрозі від німецького удару. Далядіє ясно це підкреслив у Льондоні, бо Франція, як континентальна держава не зможе погодитися із пошматованою Чехією.

Зате Чехословаччина відокремлена на випадок внутрішніх заворушень судетських німців. Гітлер надто обережний, щоб тепер наражувати Німеччину на війну і тому внутрішня небезпека є для Чехословаччини далеко грізніша, ніж явний зверхній удар Німеччини. Із трьома міліонами солідарних громадян, що настроєні ворожо живуть у чужій державі — годі боротися. Льондон намагатиметься допровадити до тривкого порозуміння між Прагою і Берліном. Льондон зробить все можливе, щоб допровадити до тривкого відпруження між чотирома великодержавами. Але певне теж, що Льондон кине всі свої сили, щоб зломити цю державу, яка схоче накинути свою волю Европі. Так велить традиційна клясична англійська політика, а англьо-французький військовий союз є її речником.

Юрій Студинський.

Хроніка Совітської України.

ЮВИЛЕЙ КИЇВСЬКОЇ КОНСЕРВАТОРІЇ.

Дня 17-го квітня київська консерваторія святкувала 25-ліття свого істнування і разом 70-ліття київської музичної школи. Москва нагородила з цього приводу консерваторію орденом Леніна. Відбувся великий концерт, перед яким директор консерваторії Абрам Луфер (лавреат музичного конкурсу імени Шопена у Варшаві) виголосив промови, де зазначив, що російське громадянство засну́вало колись і музичну школу в Києві, і консерваторію (перетворену з цієї школи). Хиба консерваторії перед революцією була в її відірваності від „народньої музики“ (якої? російської?). По революції почалося пролетаризування консерваторії, але велику шкоду заподіяли їй „вороги народу“, відірвавши її цілком від РСФСР і насаджуючи в ній буржуазно - націоналістичне мистецтво (мова ще про Скрипниківський період); велику шкоду спричинили і „націоналісти“ другого періоду (мова про Любченко-Хвильський період), коли зовсім не звертали уваги на народній український фолькльор теперішніх часів („частушки“ про Сталіна!)... Але тепер консерваторія працює у щільному контакті з московською консерваторією, вивчає сучасний український фолькльор, випустила таких відомих музик, як Гольдфарб, Вайсберг, Гуревич, Шур, Пітікина тощо.

У програмі концерту: героїчна симфонія професора Косенка, концерт для фортепіяну професора Гозенпуда, суїта на українські теми Таранова і концерт для фортепіяну Королькова, орхестрою диригував Рахлін...

Дня 19-го квітня відбулося засідання науково-дослідної катедри при консерваторії, на якому доцент Тейлік обороняв дисертацію на тему: творчість „клясика української музики“ М. Лисенка.

ПРЕМІЄРИ У КИЇВСЬКОМУ ОПЕРОВОМУ ТЕАТРІ.

У київському оперовому театрі ставлять: „Алеко“ (за текстом Пушкіна) Рахманінова, „Паяци“ Леонкавальо, „Русалка“ Даргомижського (російський композитор).

ПОЛТАВСЬКІ СПРАВИ.

Полтавську електростацію щойно основно відремонтували. Дня 9-го квітня згорів генератор на 3.000 кільоватів. Ніччю на 12-го квітня зіпсувався другий генератор на 4.000 кільоватів, а 13-го квітня припинив працю і останній. Місто у темряві. „Ведуть слідство“.

Російська школа ч. 23 у Полтаві досі не має власного приміщення, міська рада ніяк не може його знайти, отже діти вчаться увечорі в сусідній українській школі.

Російська школа ч. 28 тулиться в дуже тісному і брудному помешканні; а міська влада ніяк не може замінити його на краще і відповідніше для школи.

Російська школа ч. 27 мала відповідне помешкання, але треба було помешкання для одної обласної установи; їй дали помешкання музичної школи, музичну школу перевели до мешкання російської школи ч. 27, а школу ч. 27 простісінько закрили, розподіливши її учнів по інших полтавських школах.

Так само мешкання російської школи ч. 25 віддали Цукротрестові. Ця установа ще не прибула до Полтави, отже помешкання порожнє, але школі його не вертають. „Розслідування всього цього провадиться“.

Чому не люблять полтавці свого постійного драматичного театру? Чому навіть у дні свята та відпочинку театр стоїть пусткою? Чому не привабила людність до театру „найактуальніша“ совітська песа „Очна ставка“? Чому вистава, присвячена 20-тилітньому ювилеєві червоної армії „Неспокійна старість“ не зробила цього і чому її третя вистава йшла при напівпорожньому театрі? А ці-ж вистави вважають за найудаліші. Що-ж буває, коли вистава не належить до таких?!

Театральні рецензенти пробують пояснити це недобрим мистецьким проводом театру і недосконалими акторами...

А що якби змінити репертуар?!

Чи не як рівновагу до всіх цих „невиразностей“ у найближчому часі у Полтаві почнуть будувати памятник „генієві людства“ — Ленінові?

ВШАНУВАННЯ ПАМЯТИ МАЯКОВСЬКОГО В УССР.

Дня 15-го квітня у конференційній салі Академії Наук УССР зібрались наукові робітники; поети й письменники, щоб вшанувати 8 роковини смерти Маяковського. З вступним словом виступив Максим Рильський, який відчитав також свій вірш про Маяковського. Виступали також Бажан, Сосюра, Ушаков, Городской, вони прочитали свої переклади творів Маяковського та свої вірші, присвячені йому.

ВЕЧІР ТВОРЧОСТИ О. КОРНІЙЧУКА.

Дня 19-го квітня в актовій салі київського державного університету відбувся великий літературний мистецький вечір, присвячений творчості О. Корнійчука. Реферат про творчий шлях драматурга прочитав „український критик“ Адельгайм. Артисти виконали уривки з пєс Корнійчука: „Правда“, „Загибель ескадри“, „Банкир“.

Л.

„Делеґація у складі одної особи“.

Адміністраційні обмеження у святкуванні ювилею „Просвіти“.

На сторінках „Діла“ занотували ми кілька разів голоси ендецької преси, що підносила великий крик у звязку з ювилеєм „Просвіти“ та здвигом „Сокола“, боячися, щоб на ті свята не приїхало до Львова за багато українців. Але ані тих голосів ані самого того крику ніхто з українців не брав поважно раз тому, що ми звикли вже до ендецьких криків про „українську небезпеку“ і подруге тому, що сама думка про „небезпеку українського наїзду“ на Львів гідна була хіба тільки вибачливої усмішки. Ми-ж мали вже такі наїзди, ось хочби свято „Українська Молодь Христові“ і якось ніхто у Львові на цьому не потерпів, якщо не заробив. Ми не вірили, що може комунебудь поважно прийти на думку забороняти людям їхати до Львова на таку чи іншу імпрезу.

А тимчасом переконуємося, що ендецький крик взяли за добру монету. Свідчить про це таке письмо, що його дістала філія „Просвіти“ в Теребовлі від місцевого староства:

Starosta powiatowy
trembowelski
Nr. B. 61.

Trembowla, dnia 28. kwietnia 1938.
Do Zarządu Filii T-wa Proświty
w Trembowli.

W związku z obchodami jubileuszowymi w r. b., oraz zjazdem jubileuszowym Proświty we Lwowie, zarządzam:

1) Obchody jubileuszowe w mieście powiatowem a więc w Trembowli, jakoteż obchody rejonowe w siedzibach sądów grodzkich urządzane przez Filię Proświty, oraz wszelkie obchody urządzane przez Czytelnie Proświty pojedynczo lub grupowo mogą się odbywać tylko w ramach akademij, w lokalach zamkniętych.

2) Z każdej czytelni może brać udział w tych akademiach (powiatowych, rejonowych) delegacja w składzie **1-ej osoby** z poszczególnych czytelń powiatu.

3) Udział delegacji z poszczególnych czytelń w składzie **1-ej osoby** dotyczy również i proświtniańskiego Zjazdu jubileuszowego we Lwowie.

4) Wszelki udział w akademiach tych jakoteż i w zjeździe we Lwowie ze strony innych organizacyj ukr. jak „Łuh“, „Sokił“, „Ridna Szkoła“, „Sojuz Ukrainok“, i t. p. zarówno w charakterze współdziałających w urządzaniu tychże jakoteż i w charakterze gości, jest wykluczony.

5) Przy opracowaniu programów akademij jubileuszowych własnych i regulowaniu rozmiarów i programów akademij dla czytelń Proświty należy wskazania powyższe uwzględnić.

Równnocześnie należy zarządzić zaprzestania ewent. agitacji za masowym wyjazdem ludności na Zjazd do Lwowa.

Z uwagi na bezpieczeństwo, porządek i spokój publiczny, winni niezastosowania się do moich zarządzeń tak w przedmiocie rozmiarów obchodów jubileuszowych jak i masowego skupiania się ludności, będą pociągnięci do odpowiedzialności karno-administracyjnej po myśli przepisów Rozp. Prezydenta R. P. z dnia 27. X. 1932 prawa o stowarzyszeniach (D. U. R. P. № 94, poz. 888) oraz ustawy o zgromadzeniach z dnia 11. marca 1932 r. (D. U. R. P. № 48, poz. 450).

Starosta powiatowy:
(Schreiber).

Крім цього Товариство „Луг“ дістало таку заборону:

Starosta powiatowy
trembowelski
Nr. B. 61.

Trembowla, dnia 28. kwietnia 1938.
Do Zarządu Towarzystwa p. n.
Powiatowy Zarząd T-wa Gimnastycznego
Sportowego „Łuh“
w Trembowli.

W związku z obchodami jubileuszowymi Proświty w r. b. oraz ograniczeniu proświtniańskich obchodów jubileuszowych do ram statutowych wyjaśniam, że udział w obchodach zarówno miejscowych jak i obchodzie lwowskim tak delegacyj jak i członków, innych organizacyj ukraińskich jest wykluczony, a to pod rygorem represyj ustawowych zarówno względem stowarzyszenia, jakoteż i względem poszczególnych członków stowarzyszenia.

Starosta powiatowy
(Schreiber).

Ще про господарську катастрофу в Турчанщині.

Виснення посла Гр. Тершаківця до статті п. Ярослава Татомира („Діло" ч. 92) п. н. „Жахлива господарська катастрофа в Турчанщині".

Щоб не виробився в українській суспільности погляд, що У. П. Р. занедбала в свому часі поробити заходи для несення помочи гірському населенню Турчанщини, подаю отсі вияснення:

Будучи в половині червня 1937. р. в Турці і Сянках, помітив я, що посуха сильно знищила трави в Турчанщині. Вже тоді на вічу в Турці (15. червня) і в Сянках (27. червня) звернув я увагу зібраним на загрозу браку паші на зимівлю худоби та кликав гуртуватися в Т-ві „Сільський Господар", яке одиноке прийде їм з поміччю у всіх господарських справах.

Тодіж, у розмові зі старостою в Турці, п. Вагнером, звернув я йому увагу на посуху, загрозу браку паші і на те, що філія „С. Господаря" в Турці може в цій справі багато зробити, але не має на це фондів, бо Повітовий Виділ у Турці не дає ніяких субвенцій, а аґроном українець конечно потрібний. На це староста відповів, що на загрозу браку паші не дивиться так песимістично, а аґронома українця не конче потрібно, бо повітові аґрономи виконують свою працю у всіх громадах і та праця є позитивна...

Повіт. Виділ, чи пак п. староста й аґроном не постаралися навіть зібрати матеріялів шкід, які спричинила посуха, а п. староста не постарався про те, щоб турчанський повіт звиділа воєвідська комісія, котра спеціяльно в цій справі повстала та звиджувала околиці й повіти, навіщені посухою. Доказом цього є те, що коли я довідався, що уряд має закупити 5.000 тон сіна і велику скількість ґрису для околиць, навіщених посухою в 1937. р. та що на цюж ціль має прийти кредитова поміч, — я негайно (3. вересня) вибрався до голови Рільничої Палати п. Папари та до голови „С. Г." п. Мирона Луцького, щоби для Турчанщини й Добромильщини виєднати поміч і кредит. І тоді від голови Р. П. п. Папари я довідався, що ані Турчанщина ані Добромильщина не обняті допомоговою акцією, бо в ці повіти не їздила згадана комісія і не було ніяких повідомлень про посуху в тих повітах.

В цій справі робив я дня 7. IX. і бл. п. д-р Мирон Кондрат дальші заходи в цілі зголошень запотребувань, одначе справи не можна було ніяк полагодити. А на обіжник у цій справі д-ра Кондрата зголосилося з цілого повіту тільки одно село, бо в цьому часі йшла т. зв. „шляхотська акція" й широкі обіцянки на отруби і сіно, яке дістануть даром...

Що міродайні чинники в повіті не дуже турбуються допомоговою акцією наших селян, видно ще і з того, що в часі повені та градової катастрофи в селах Розлуч, Явора й ін. турчанського повіту ціла акція спинилась аж на доживлюванні дітвори. В цій справі просив я матеріялів у п. старости і війта з Розлуча, щоб самому поробити заходи в міністерстві; але тих матеріялів я й досі не дістав.

Бо в Турці на це нема часу. Там гарячково „навертають" українську шляхту, закладають „кола шляхецке", будують косьцюлки, видалюють дяків з повіту за ведення хорів, розвязують українські товариства... А що худоба українських селян гине тисячами, — це дрібниця, яка не сміє нікого трівожити.

Треба на цьому місці згадати, що і в частині Добромильщини були заходи щодо помочи в закупні паші. В цій справі відбулося віче в Коростенку (5. IX. 1937), однак тяжко було це зреалізувати, бо заміна сіна на дрова з пов. Рудки не могла бути зреалізована тому, що не було можна доставити сіна на місця залізницею без плахти до накриття...

Посол Гринь Тершаковець.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 88. Вівторок, 1. травня (19) квітня 1888.

ДОБРІ ПОЧАТКИ І ДОБРІ НАМІРИ.

В Коломиї основали „Гуцульську Промислову Спілку" Подаючи звідомлення з перших зборів членів спілки „Діло" писало:

„Так завязалася „Гуцульська Спілка Промислова" в Коломиї для піддвигнення й організації господарського, домашнього і всякого роду промислу між населенням гуцульським та доколичних сторін Коломиї, а дальший її розвиток залежатиме від допомоги земляків, яким лежатиме на серці те, щоб ми з часом, хоч поволі, виробили свій власний промисл і дійшли до того народнього добробуту, як на Заході, а це не таке неможливе, як здавалосьб, бо розумна й витривала праця завжди дійде до свого!"

УНІЯ НА БУКОВИНІ.

„В Раранчі доходить число уніятів вже шестої сотні душ і перехід триває дальше „Бук. Рундшав" повідомляє, що чисто румунське село Босанче перейшло на унію. А що на Буковині нема священника уніята, що вмів би по румунськи, то звернулись аж до семигородського епископату, щоби їм надіслали. Черновецька православна консисторія розіслала обіжник, в якім наказала священникам строго наглядати за якимсь уніятським дяком Паславським і за всякими особами, підозрілими, що вони уніяти"

АНГЛІЙСЬКО-НІМЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ.

„Ми повідомляли недавно, що „Норд. Альґ. Цайтунг" клала велику вагу на розмову англійської королеви з кн. Бісмарком і доказувала, що ця розмова може мати великий вплив на відносини Англії до Німеччини. Це саме каже тепер і „Кройцайтунг" і додає від себе, що особиста стріча королеви з кн. Бісмарком доведе може до приступлення Англії до тридержавного союзу."

Наради Малої Антанти.

У середу почалась у Сіная 35. сесія Ради Малої Антанти, з такою програмою:

1) внесок у Лізі Націй у справі визнання анексії Абисинії.
2) Міжнародне положення після аншлюсу.
3) Вигляди на зближення до Мадярщини.
4) Меншинні справи.
5) Справи, звязані з недалекою сесією Ліґи Націй.

Італія приступила до договору в Монтре.

Італійський уряд приступив до договору в Монтре з 20. липня 1936, що регулює справу чорноморських проливів. При цьому він зробив застереження щодо точок договору, в яких згадується про Ліґу Націй.

—o—

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА". Ч. І.

БОРИС ЧІЧЕНКО.

„Та — з перчиком".

З Романом я зустрінувся у старій, каштановій алеї, що вела на корти „Ситківкового Клюбу". Вже здалека вимахував утішно ракетою:

— А! звідкіль ти тут узявся? Тягне вовка до ліса?

Сильно стиснув мою руку й потягнув за собою.

— Підпровадь мене на корти. Знаєш — я по вакаційному відпочинку треную до осінніх змагань. А як ти проводиш час?

— Всюди потрохи бував. Ось тепер, вертаючись з Гуцульщини, вступив сюди пригадати собі недавні „наші часи".

На бронзовому від палких літніх вітрів обличчі Романа заграла усмішка:

— Гаразд! Зараз матимемо до цього нагоду. На цих кортах збирається „сметанка" нашої спортової молоді.

— І ріжні спортові джиґуни — додав я, штовхнувши Романа.

Розлогі верховіття старих каштанів цілувало лагідне вересневе сонце і лишало на свіжій зелені перші золоті плями осени. На західчім крайнебі ясний блакит попелів у рожевофіолетовий колір. День догорав.

Корт був занятий. Грала постійна пара партнерів: Лідка — добра знайома із шкільної лавки та Богдан Варецький — магістер прав; теж добрий, хоч трохи старший товариш.

Ми поздоровкались і сіли на лавочці під крислатим каштаном. Недалеко ріжношерстна спортова братія грала відбиванки, роблячи часпочасу чималий галас.

Я звернувся до Романа:

— Чи Ліда й Богдан дальше, такі закохані?

— Угум... — усміхнувся якось іронічно Роман.

— Мені здається, що він за нею справді не бачить світа. Ліда?.. Це загадка. Може не так залюблена, як привязана...

В цій хвилині Ліда відбивала при сітці мячик. Її біла сильветка випрямилась мов струна і виглядала справді привабливо.

У цю гарну чорнявку з маленьким перчиком під лівим очком залюблювались наперемінну ріжні мої товариші вже від пятої ґімназійної. Щасливо і трагічно. Та на злість нашій, тоді сьомій клясі відбив нам Лідку студент прав Варецький. Правда — це не стояло на заваді нашим хлопцям далі „копатися" до неї. Назагал без більшого успіху, навіть „зверхнього"; всюди: в театрі, на грищі чи спортових змаганнях видно було її з Богданом. Все-ж ми не зневірювались і де могли старалися втягнути її в свою „сферу впливів". На часок це вдавалось: підчас проб до якоїсь аматорської вистави або концерту, спортових тренінґів чи танкових забав. Тоді заінтересовані впевняли, що їм вдалось „зреферувати" (за нашою термінольоґією) Ліду; а на другий день чорти їх брали, коли бачили Ліду знов з Богданом. Укінці, в восьмій клясі поставили ми все на одну карту: залюбили, себто вмовили кохання до Ліди у товариша, що відзначався не тільки небувалими духовими прикметами, але і плекав тяжкоатлетику. Та й це пішло на марне. Тяжкоатлет не то, що не зумів зробити „подвійного нельсона" суперниці, але став снуватись за дівчиною мов тінь. Дійшло до того, що врешті перед школою при цілій клясі вручав їй китиці квітів. Все це перейшло в фарсу і закінчилося матурою. По матурі — ми розбрились і я з Лідою не стрічався.

— Але мусиш признати, що Лідка має в собі те жіноче „щось", той чар...

— Твоя правда! Я сам про це докладно переконався — засміявся Роман. — Розказати тобі мою останню пригоду з Лідкою?

Варецький і Ліда догривали останнього сета, а Роман почав розказувати:

„Спочатку липня настали такі спеки, що в місті між каменицями годі було видержати. До виїзду на літнище мав я ще два тижні часу. Тоді прийшла Богданові ідея вибратися на вакаційний рейд колесом — бурлацьким шляхом. Мене до цього не треба було намовляти й одного погідного ранку минули ми міські застави.

Приємно було їхати серед золотистих, розлогих піль Покуття, Опілля, Поділля... На плечах ми везли розжарене, липневе сонце; піт лявся з облич цюрком. Поступали до знайомих, відсвіжувались холодною водою та варенням, переночували й гайда далі! Оттак ми зближались до Залісся, де пробувала на вакаціях Ліда. Я бачив радість Богдана, як він з поспіхом натискав колеса. Колиб лише скоріше до Лідки!

Нас привитали „гаряче" і ми тут залишились на довше. Найбільше, здається, з того тішилась Ліда. Мала тепер двох хлопців до забави. Не потребувала цілими днями бебнити капосні вправи на фортепіяні чи позіхати з нудьги над нецікавими романами з ділової бібліотеки. А найважніше — могла досхочу витанцюватись. Богдан не танцює — то залишався я. І ми собі не жалували! Варецький не показував по собі жадних ваздрощів; навіть сам накладав грамофонові кружки. Ти знаєш з власного досвіду, як Ліда танцює?..

Я реванжувався Варецькому тим, що лишав його з Лідою на „тиху, любу розмову". Сам плентався по саді, де достигали вже „циганки" або на обійстю зустрічався з черствим панотцем, Лідиним дідом, що хоч уже мав під сімдесятку пильно займався господаркою. Кінчалися саме жнива, починалась звізка.

(Докінчення буде).

З природи і життя.

Тайна смерти.

Учених цілого світу і всіх часів займає одна велика таємниця, що їй на імя — смерть.

В дослідах над цією таємницею небагато ми поступили від часів старинного грецького лікаря Гіпократа або середневічнього альхеміка Парацельсія. Смерть глузує собі з наших намагань, а кожний рік добутого людського життя від лабет смерти коштує життя багатьох дослідників, що жертвують собою, щоб відкрити хоч трохи малий рубчик тієї великої таємниці. Ще більше: смерть мститься і кидається на світ щораз-то новими епідеміями, досі незнаними ще недугами, терпіннями, яких причин не знаємо, і приспорює нову працю і нові трудношці вченим, що хотять продовжити та утримати людський рід.

Останніми часами медицина зважилася на дуже сміливий крок. До боротьби зі смертю вона задумала вжити її саму, а саме використує вмерлих, щоб ратувати живих.

Людина не вмирає відразу. 10 хвилин після того, як знесилений мяз серця перестане виконувати свою постійну працю, коли наше тіло вже не оживлює удар бючки, тоді завмирає мозок. Має народня медицина слушність, коли каже, що при мертвих не треба плакати, бо вони „чують“. Мозок деякий час ще виконує свої чинности, отже може реєструвати враження, що доходять зверха, хоча вже без свідомости даної людини. Серце можна оживити ще на 20 хвилин по смерти і нераз вже траплялося, що хірургові вдавалося відповідним масажем серця привернути життя вже завмерлому серцю. Очі вмерлого „видять“ ще пів години, хоча вже не можуть відтворювати ніяких образів у захололім уже мізку. Органи слуху живуть ще довше, ще яку годину. Мясні рук і ніг зберігають свою життєздатність ще кілька годин. Розклад кісток починається по трьох днях, а рекорд життєздатности показує шкіра і волосся, які „живуть“ ще майже тиждень. Порядок завмирання поодиноких частин людського організму ось такий: 1) мозок, 2) серце, 3) очі, 4) вуха, 5) мясні, 6) кістяк, а врешті 7) шкіра й волосся.

На ці прикмети людського тіла звернули увагу два російські вчені Шанов і Юдін. Вони відкрили спосіб, при помочі якого можна консервувати на довший час кров, випущену з живої людини, або навіть і з трупа. А тому, що у большевиків незвичайно легко на всякого роду кров, вони почали творити по шпиталях справжні магазини людської крови всіх родів і груп, якої можна вжити кожної хвилини до трансфузії.

Американські вчені, позаздривши слави Шанову й Юдінові, відкрили, що можна перемозувати не тільки кров, але також печінку та нирки.

З огляду на те можна надіятися, що вже недалекий час, коли лікар запропонує хворому, що прийшов до нього за порадою:

— Ви, пане добродію, маєте хвору нирку, але то нічого, ми доберемо відповіднішу, витнемо вашу, заложимо нову і все буде в порядку! Будуть також комплікації. Які можуть бути напр. наслідки коли печінку із хворого холерика перещеплять спокійному сафандулі? Як він тоді буде почуватися?

Ча

——о——

Війна із власним здоровлям.

Одною з найбільш уживаних „приємностей“ людини є курення тютюну. Тютюн, як відомо, має в собі отруту звану нікотиною, що у хемічно чистій формі є незвичайно сильною отрутою бо вже кілька крапель нікотини, запущеної до ока голуба, спричиняє його смерть по кількох минутах. Хоча при ріжних нагодах, дослідники над впливом курення тютюну на організм людини, звертають увагу широкого загалу на великі шкоди для здоровля одиниці і загалу через тютюн, одначе всеж багато людей сміється з того, вказуючи на деяких лікарів, які саме є налоговими курцями і через те боронять свого налогу. Нпр. німецький лікар Штуффер у своїм підручнику фармакольогії каже, що склероза (звапніння кровоносних судин) виступає також у таких людей, що ніколи не курили, а з другого боку багато курців доживає 80 літ і більше і добре почуваються. Одначе автор цієї книжки є сам завзятим курцем і тому він не всилі безсторонно висказати своєї думки про курення.

Нікотина і нерви.

Нікотина належить до групи рослинних отрут, що атакують найбільше нервову систему людини. Найбільш шкідливо ділає нікотина на т. зв. симпатичну нервову систему, що управляє ріжними важними для життя людини органами тіла, які складаються на такі чинности як віддихання, кровообіг, травлення, розмножування та ін. Через те і прояви затроєння нікотиною дуже ріжнородні.

Нікотина дістається до середини організму людини пересякаючи крізь слизову болону носа, устної ямини, горла, а навіть крізь шкіру. З огляду на цей останній спосіб, нікотина впливає шкідливо на здоровля людей, що самі не курять, але стикаються з тютюневим димом.

Як слушно завважує німецький лікар Фрігауф, курці не хочуть ніяк признатись до шкідливих наслідків тютюнового диму, і звичайно шукають для хворобових проявів, що є наслідком курення — зовсім інших причин.

Прояви затроєння.

До найчастіших хворобових проявів, викликаних димом тютюну, належить враження печення очей, дряпання в горлі, нападу кашлю, що виступають в людей, які живуть у замкнених помешканнях, виповнених тютюневим димом. Частіше перебування у таких льокалях провадить звичайно до затяжного запалення очних споївок та горла. Що згадані прояви є наслідком отруйного діяння нікотини, видно з досвідів, які виказали, що прояви затроєння не виступають у людей, що курили тютюн позбавлений нікотини.

Не всі люди реагують однаково на нікотину. В одних навіть найбільш інтенсивне курення може не викликати ніяких субективних прикрих проявів, у других вже малі кількости нікотини спричинюють дуже сильно зміни. Отже з того видно, що у деяких осіб існує вроджена чи придбана предиспозиція до затроєння нікотиною. Вона виступає головно в людей з хиткою і слабою нервовою системою.

При гострім (наглім) затроєнні у затроєного виступають болі і навороки голови, нудота, заник памяти, неспроможність говорити. Мясні находяться якби у стані пораження. Зі змислових органів найбільш пошкодоване око.

Затяжний нікотинізм спричинює втому, брак апетиту, нудоту, ослаблення, душевний неспокій і нервову вибуховість. Шкіра лиця прибирає нездоровий колір землясто-глинястий і морщиться. Також наслідком розладдя травління людина звичайно тратить на вазі.

В останніх часах деякі вчені кажуть, що нікотина є також великим суспільним лихом з огляду на свій шкідливий вплив на розродчу функцію мужчини. Деякі лікарі кажуть, що нікотина через свій отруйний вплив на ніжну і вражливу нервову систему, що регулює і порушує механізм чинностей полових органів мужчини. Буває часто причиною імпотенції ріжного ступня і серед молодих мужчин, які самі та їх лікарі дошукуються усяких причин цього лиха, а не хочуть його видіти в нікотині, цій одній з найсильніших отрут нервової системи. Навіть коли такі батьки нікотиномани мають діти, то вони виказують меншу життєздатність в порівнянні з дітьми некурців.

З огляду на це все лікарі накликують наше громадянство, щоб занехати курення, та берегти молодь перед цим шкідливим налогом.

Лікар.

Новий лік на попарення.

Як відомо, то ще наші прапрадіди на попарення уживали дуже примітивного ліку, і ми його нині вживаємо: мішанина вапняної води із льняним олієм. Цей лік був універсальний: уживали його в „бабській“ медицині по домах, як також і в університетських клініках. Але цей універсальний лік тепер „банкротує“. Як виказали клінічні досліди в Америці — мішанина льняного олію з вапняною водою відгриває ролю буліону, на якому гарно годуються бактерії. Американці рішили, що на опарення не добре накладати того роду поживу для бактерій, а навпаки, треба спарений наскірок „гарбувати“ або таніною або алькоголем, щоб в той спосіб усунути з нього воду. Так можна уникнути слідів опарення, т. зв. близн.

Під цю пору американська метода зєднує собі щораз більше прихильників. До одної з варшавських клінік привезено дві жінки: паню дому та її служницю. Вони попарилися при вибуху нафтової машинки. Служниця мала попарене лице і руки, пані рамена. Лікарі постановили лікувати служницю американською методою. Цієї методи не мали відваги запропонувати їй пані, тому вжили при її лікуванні давного ліку: олійно-вапнисту мішанину. Висліди були дуже ясні: опарення тої пані лікувалися довше й вона вийшла зі слідами опарення, а служниця не мала ніяких близн.

Цей випадок ще раз потвердив досвід американських лікарів, і це мабуть буде початком усунення льняного олію з вапняною водою як лікувальних засобів при попаренні

Ча.

——о——

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ТРАВЕНЬ.

Сонце:	схід:	захід:	довгота дня:
1. V.	4.07 год.;	19.00 год.;	14.53 год.
11. V.	3.49 год.;	19.17 год.;	15.28 год.
21. V.	3.34 год.;	19.32 год.;	15.58 год.
31. V.	3.22 год.;	19.45 год.;	16.23 год.

У цьому місяці припадають два затьміння: цілковите затьміння Місяця 14. дня травня, і цілковите затьміння Сонця дня 29. травня. Затьміння Місяця зачнеться 14. травня в год. і, 44. покінчиться в год. 12.43. Його буде видно лише в Америці, Австралії і на Атлянтійськім та Тихому Океані. **Затьміння Сонця** почнеться 29. дня ц. м., а покінчиться в год. 16.54; його буде видно в полудневій частині Атлянтійського Океану, на полудні Пол. Америки і Пол. Африки.

Місяць у травні.

6. V. год. 22.24 — перша квадра, місяць видно звечора.

14. V. год. 9.39 — повня, місяць видно цілу ніч.

22. V. год. 13.36 остання квадра, місяць світить у другій половині ночі.

29. V. год. 15. новик, місяць видно вночі під овидом.

Мандрівка планет у травні:

Меркурій — сходить на пів години перед сходом Сонця. Можна його видіти серед раннього світанку над східнім краєм неба.

Венера і Марс — видніють на західньому овиді дві години по заході Сонця.

Юпітера — видно у другій половині ночі на сході неба на тлі громади звізд Водяника.

Сатурн — сходить над ранком разом із громадою звізд Риби.

Коло 6. травня Земля найдеться коло орбіти комети Галлея, тому в тім дні спаде на Землю багато метеоритів (звізд, які падуть), що є рештками розбитої комети Галлея.

Погода у травні:

Як подає столітній календар, після погідного та лагідного початку місяця прийде прохолода і зміна погода. По 15-ім знову випогодиться. Під кінець місяця погода нестійна

Сторінка без політики.

ПОДОРОЖ НА ДНО ОКЕАНУ.

Професор Пікар подав до бельгійських часописів докладні вияснення що до свого пляну.

На глибині 5 км.

Як відомо, повітряний бальон, який скине линву, держиться на однаковій висоті в повній рівновазі. Проф. Пікар рішив застосувати той принцип до підводного плавання: сталевий бальон може держатися в рідині так, як повітряний бальон держиться в повітрі, скидує кабель, який буде воліктися по дні. Таким чином підводна камера відбуде власними силами мандрівку на глибинах, до яких досі не добралися ще ні водолази ні підводні човна — до глибини 5.000 м. Баляст зложений із дрібного шроту дає змогу спуститися на довільну глибину. В міру, як будуть викидувати баляст, бальон буде підноситися.

Небезпека.

Головна перешкода в тому, щоб камера зовсім не пропускала води і була відповідно відпорна: вона мусітиме видержувати велитенське тиснення. Особливо складне питання шкла. Теоретично істнує шкляна маса, яка може видержати тиснення 1.000 атмосфер. Одначе риск все ще залишається. Обійтися без вікон годі, бо завданням експедиції — прослідити життя на морських глибинах та роблення світлин і кінових знимок.

Крім того є ще й інший риск. Линва може заплутатися в коралевих рафах і зачіпитися на підводну скелю. В такім випадку ніхто не буде знати, в якім місці згинув бальон. Вкінці невідомо теж в якій околиці він виплине на поверхню. Може трапитися таке, що він виплине в околиці, яку зовсім не відвідують кораблі.

Не зважаючи на всі ці небезпеки, професор Пікар твердо вірить, що йому експедиція вдасться і сам рішений особисто спуститися на дно.

ДЕРЕВА-ВЕЛИТНІ.

Здовж каліфорнійського побережжя над Тихим Океаном на довжині коло 7000 км. тягнуться велитенські простори „лісів-гігантів".

В тих лісах ростуть найстарші та найбільші дерева світа. „Ліс гігантів" — це одно з найбільших чудес світа. Ця закутина земської кулі робить на туристів, які її відвідують несамовите враження.

Найвище ростуть дерева т. зв. секвоя; у їх стіп панує сумерк та пронизливий холод. Час до часу зявляється між могутніми конарищами тінь медведя або іншого хижака. Життєвість тих дерев-велитнів дуже велика. Минає десяток літ, заки земля зпід викорчованого дерева стане здатна під управу ріллі. Стяті або напів спалені пні починають знову відростати.

Могутні пні висаджують динамітом, ями, що повстають із того, засипають землею. Дерева доходять до 120 метрів висоти; обем пнів сягає інколи до 20 м.

З такого одного велитня можна збудувати кілька малих хаток. Вік дерев секвоя сягає 200 літ. Між ними є дерева, яким нараховують 4.000 літ, дерева, які пережили часи фараонів, пунійських та хрестоносних воєн. В самому серці тих пралісів живуть ще по нинішний день чистої раси індіянські племена. Вони не мають довіря до білих людей та їх виминають. Кожного року являються на краю ліса, де вимінюють шкіри й риби на товари першої потреби, відтак щезають у таємничому півсумерку пралісу.

Ці племена не визнають вождів. Ними правлять „знамениті аристократичні роди", що передають нащадкам традицію предків.

МЯСОЖЕРНА КОРОВА.

З Венеції повідомляють про доволі диву подію. Селянин Бонавентура Пікольон у Тревізі запримітив, що від довшого часу щезають йому кури, качки, гуси й індики з подвіря і зі стайні. Спершу Пікольон думав, що щурі роблять йому таку шкоду й поїдають дріб, або що нічні злодії викрадають птицю зі стайні. Та на своє превелике диво запримітив Пікольон, коли він одного ранку зайшов до стайні, як одна з його коров найспокійніше заїдає молоду гуску.

Біля корови знайшов він ще останки з двох качок та індика. Після того дивного, просто неймовірного відкриття не мав він іншої ради, як відділити дріб від коров і примістити його в іншім місці.

Рибяча кольонізація Абісинії.

Недавно виїхав із Риму дивний транспорт до озера Тана. 300 тисяч молодих щупаків з озера Віко біля Риму завантажили на італійський транспортовий літак, замкнули в чотирьох великих збірниках і повезли через Лібію до Абісинії над озеро Тана й там їх „висадили". Підчас подорожі мусіли воду в збірниках удержувати завжди в однаковій температурі. Озеро Тана дуже багате в рибу, одначе якість тієї риби дуже маловартна, тому італійська влада впала на думку таким чином перевезти італійські риби до Абісинії і „скольонізувати" ними озеро Тана.

Справді дотепна й оригінальна кольонізація.

Весільний дарунок — великий льос.

З Парижа повідомляють про дивну подію, яка недавно там трапилася. Один робітник подарував своїй дочці на весілля льотерійний льос, який він мав. Чверть року пізніше молодий муж, теж робітник, повідомив розрадуваний свою жінку й тестя, що на його льос впала головна виграна.

„Спеціяльна поліційна каса".

В париськім карнім суді зновили перед кількома днями процес, який перервали ще в травні минулого року серед незвичайно сензаційних обставин. У грудні 1936 р. на власницю великої золотарської крамниці п-ю Тілез напали на вулиці й вирвали їй із рук невеличку валізку, в якій находилось на міліон франків дорогоцінностей.

Пані Тілез привикла вже до таких нападів. За 20 літ трапилося їй уже чотири таких напади. Велику частину дорогоцінностей віднайшли відтак у пасерів.

Останнім разом зловили теж двох грабіжників, яких звичайний суд засудив на безречинцеву вязницю. Підсудні зголосили відклик від присуду і розправа відбулася тоді перед судом присяжних.

Уже першого дня процесу трапився сензаційний інцидент. Золотарка заявила, що 5 дорогоцінностей їй не звернули і щоб їх дістати вона мусіла приобіцяти поліційному інспекторові 10.000 франків, як нагороду для „інформаторів". Частину тієї суми вона переслала чеком на імя директора слідчого уряду.

Ця заява викликала в суді велике враження і процес перервали, щоб перевести додаткове слідство.

На другий день директор слідчого уряду потвердив, що дістав 4.000 франків від п-і Тілез, одначе ці гроші жертвувала вона з власної ініціятиви на „спеціяльну поліційну касу", з якої видають нагороди за успішні справи. У висліді цього інциденту поліційну касу, на підставі наказу вищої влади, зліквідували.

Тепер цей сензаційний процес знову відновили.

Остання каторжниця.

У Ґвяні померла остання французька каторжниця Марія Барте.

Як відомо, вже від давна жінок засуджених на каторгу, залишають в одній із центральних вязниць Франції. Та давніше висилали їх у Ґвяну, де каторжники, що відбули кару поселювались і шукали жінок. А жінок там було дуже мало.

Марія Барте прожила в каторзі 50 літ. Замолоду займалася вона в Бордо проституцією і довершила кілька дрібних крадежей. Після четвертої, чи пятої крадежі засудили її на висилку до Ґвяни. На каторзі користувалася вона розмірно великою свободою і в 1909 р. за дозволом міністра справедливости вийшла заміж за араба-вбивника Ляждар бен Юсуфа з яким мала двоє дітей. Та діти доволі скоро померли від жовтої пропасниці і кілька літ пізніше помер теж їх батько.

Марія Барте, яка залишилася вдовою і працювала на фармі, по старому займалася давньою своєю професією з Бордо. Померла вона скінчивши 76 літ. За її похороном ішло 40 каторжників.

ОТТАК СОБІ.

АКТУАЛЬНІ ПРИПОВІДКИ.

— Якщо хорому не помагає гірчичний [illegible]клад, пробуйте йому прикладати стозолотові банкноти.

•

— Ніхто не цінить так свободи друкованого слова, як графоман.

•

— Якщо важко розбити докази промов[illegible] го чому не розбити самого промовця?

•

— Краще поховати живого, як воскре[illegible] мертвого.

•

— Якщо жінка має чортівську вдачу, [illegible] ніяково здоровити її з днем ангела.

•

— Коли оптиміста здіймають із шибе[illegible] то він і цьому теж не дивується.

•

— Покійник і похоронні клепсидри — [illegible] факт і реклама.

•

— Спершу заплати зубному лікареві і [illegible] йно тоді клади зуби на полицю.

•

— Подружня ввічливість: жбурнути з[illegible] ку підчас сварки кишеньковим словарем [illegible] енциклопедією.

Літературний конкурс „Діла“ на новелю або гумореску.

Наша редакція розписує конкурс на погідну новелю, оповідання або гумореску невеликих розмірів **найбільше** на 5 фейлетонів (50 сторінок рукопису шкільного зшитка). Речинець присилки, 1. червня ц. р. **Рукописи,** які до нас прийдуть, коли матимуть літературну вартість, отже й дані на нагороду використаємо зараз у фейлетонах, не чекаючи на кінець речинця конкурсу. З 1-им червня конкурс замикаємо.

У конкурсі можуть брати участь усі: по змозі автори під власним іменем або під псевдонімом, навіть уже відомі письменники й аматори. До новель під псевдонімом треба долучити замкнену коперту, де слід подати власне прізвище, щоб нагороджений не потребував аж пізніше доказувати своє авторство. Рукописи повинні бути **дуже читкі,** писані на одній сторінці, по змозі з великими відступами між рядками або широким маргінесом, найкраще — переписані на машинці.

Автори, які хотілиб після конкурсу дістати рукописи назад, мусять це виразно зазначити і відобрати їх у редакції або прислати на кошти пересилки.

За найкращі новелі призначуємо **5 нагород** а саме: за І-у — 50 зол.; за ІІ-у — 30 зол.; за ІІІ-ю — комплет Бібліотеки „Діла“; за IV-у — піврічну передплату „Діла“; за V-у — піврічну передплату „Діла“.

✝

В пятницю дня 6. травня 1938 р. відправиться в церкві Успения Пресв. Богородиці в год. 7.30 зранку

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за бл. п.

о. ЕВГЕНА ГРОМНИЦЬКОГО,

на яке свояків і знайомих запрошує

Родина.

У справі словника української мови.

(Допис з Берліна).

Механізм українського культурно-громадського життя в сучасному менті виказує цілу низку пекучих потреб, що їх негайно треба заспокоїти. Це бачимо майже на всіх відтинках: політичному, релігійному, господарсько-економічному, культурно-науковому, товариському і т. п. Є тут очевидно важні, важніші й найважніші речі, що про них знають безпосередньо зацікавлені, спеціялісти-фахівці в поодиноких ділянках. і коли вони проходять у площину зацікавлення ширшого загалу, то це тільки знак, що дана справа набирає актуальности, що вона стає одною з найважніших і тим більше вимагає розвязки.

Від довшого часу в українських наукових і ненаукових колах говорять про потребу словника української мови. Ширший загал знає з преси, що йдуть підготовлення в цьому напрямі, що Комісія мови при Н. Т. Ш. мала кілька засідань у цій справі, що про це згадував голова Т-ва при недавньому святкуванні в Т-ві памяти Шевченка і т. д. З цього висновок, що справа дійсно актуальна і то не тільки в наукових колах, але ширших, громадянських. Це тим більше, коли взяти під увагу незавидний стан українського політичного й культурно-наукового життя у Східній Україні, де від довшого часу йде системна нагінка на українську мову під гаслом наближення її до братньої мови всесвітнього пролетаріяту — московської мови. Про це говорять такі факти: академічне перевидання Грінченкового „Словника української мови“ большевики припинили на букві „Н“ у 1928 р., великого „Словника російсько-українського“ на букві „П“ в 1928 р., Тимченкового „Історичного словника українського язика““ на букві „Ж“ в 1931 р. З великого словникового матеріялу, що його зібрала „Комісія для складання словника живої української мови“ при Українській Академії Наук у Києві і що в 1924 р. сягав 700.000 карточок, не залишилося і сліду: створене при Інституті Мовознавства в 1933 р. „Лексичне бюро“, діставши цю ганебну спадщину — невпорядковану й необроблену науково картотеку, виділивши матеріяли, здобуті вже на підставі праці лексичного бюра, після реорганізації, виконавши відповідну роботу, мало зазбетковану картотеку придатну до користування в науковій праці. Бажаючи забезпечити єдність теорії і практики в в світлі постанов XVII. партзїзду, лексичне бюро, як складова частина словникового відділу Науково-Дослідчого Інституту Мовознавства, веде працю відповідно до вимог пляну відділу на 1934 р. (з комунікату „Лексичного бюра“ — див. „Мовознавство“ ч. 2. за 1934 р., стор. 144).

Супроти такого стану речі словникова справа набирає окремої ваги для всіх українців, що поза Совітською Україною, зокрема для галичан, де не тільки словникова, але взагалі мовна та правописна справа вимагає окремої розвязки. Як не як, а українська мова за останніх 15 років зробила велитенський скок у свому розвитку; подібного явища не можна помітити в історії ніодної слявянської чи взагалі европейської мови. І тоді, коли в німців, французів чи поляків опрацьовують на велику скалю повні й відповідні для сучасних вимог словники, ми мусимо вдоволятися Желехівським чи Грінченком, що з погляду розвою сучасної української мови властиво заслуговують на назву історичних словників і то в найкращому раві, зн. коли замкнути очі на їхні семантично-стилістичні чи наголосові недомагання. На складне сучасне українське культурно-громадське життя лексика XIX століття рішуче за мала, слівництво етнографічно-хліборобської побутовщини рішуче не вистачає для вислову уточнених понять, уявлінь і почувань віку пари, електрики, радія, політики й (нікуди правди діти) спорту. Це мусимо завжди мати на увазі, коли мова про Желехівського чи Грінченка.

Та на тому не кінчаються вимоги української лексикографії під сучасну пору. Щораз більше зацікавлення українською проблемою серед чужинців і щораз більша актуалізація її на міжнародньому терені викликує самозрозумілу потребу українсько-чужомовних словників, передовсім українсько-англійського, німецького та французького. Цього вимагає і практичне українське життя: преса, торговля, школа й українська наука.

Але, щоб могти відповісти цим вимогам, щоб скласти хочби один українсько-чужомовний словник, треба мати не тільки словник чужої мови, але передовсім словник української мови. І в цьому саме Ахіллева пята української лексикографії: нема в нас основи для складення українсько-чужомовного словника.

Саме під цю пору створено при Українському Науковому Інституті в Берліні окрему Комісію для складення українсько-німецького й німецько-українського словника такого, що відповідав би вимогам сьогоднішньої літ. української мови. В усю ширінь станула перед Комісією трудна справа відсутности словника української мови. Не було іншого виходу, як збирати матеріяли, тобто виписувати з наших періодиків і взагалі друкованого слова окремі гасла із контекстовими поясненнями. Ця вступна підготовна праця потриває з пів року, час, що його можна булоб заощадити при доброму словнику української літературної мови. І хоч до Комісії зголосилися деякі співробітники з готовими матеріялами — здебільш термінольогічними — та не вважаючи на рукописні матеріяли що їх дістала Комісія (напр. цінний рукописний словник бл. п. проф. Юрія Рудницького), при праці неможливо було перескочити згаданого підготовного етапу — збирання й й устійнення основної кількости слів, що їх сьогодні можна зустрінути в нашій літературній мові обабіч Збруча.

У Берліні бере у праці добровільну участь кільканацятьох співробітників, у тому й німці. За два місяці комісія осягнула (враховуючи сюди й уже готові матеріяли) яких 50.000 словникових гасел. Саме приготовляється пробний зшиток словника (буква „А“), що його Комісія думає вислати поодиноким зацікавленим фахівцям у лексикографічній роботі для оцінy. Провід у редагуванні цілости обняв проф. д-р Зенон Кузеля, технічну редакцію і секретарювання підписаний.

Подаючи це до відома українського громадянства і не роблячи ніяких прогноз щодо розмірів, часу виходу й ціни згаданого українсько-німецького словника, ми хочемо на цьому місці звернути увагу на дійсно пекучу справу нашої культури — відсутність академічного словника української мови й наслідки, що неодмінно звязані з цією справою в практичному й культурно-науковому житті.

Не маємо українського Ляруcса, Дудена чи Даля і тому не маємо досі українського Лянгеншайдта. При цьому сьогодні не можемо оглядатися на Київ, тільки на Львів. Наддніпрянщині знову, як після відомого „указу“ 1876 р., припало почесне завдання культивувати розвиток української мови на її тернистому історичному шляху.

І коли в минулому століттї Желехівський попередив Грінченка в українській лексикографії, так задуманий словник Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові повинен для нашого часу попередити видання академічного словника української літературної мови Української (але дійсно української) Академії Наук у Києві.

Д-р Ярослав Рудницький.

—o—

НОВИНКИ.

— **Заграничні метеророльоги** віщують на місяць травень гарну та постійну погоду. Спомини з недільних прогульок запишете найтривкіше фотографуючи на свіжих матеріялах з фірми **„ЕКОМП“, Львів, Сикстуська 29.** 1639

— **Футра до переховання** на літо приймає **„ХРОМ“**, Львів, Руська 20., тел. 271-83. Поручає лиси, тхорі, пелеринки, перефасоновує уживані футра. 968 —10

— **Нововідкрита** крамниця і робітня взуття: Григорій Боднар, Станиславів, Собіського 38.

— **Лиси,** пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 3229

— **Боротьба з молями й раціональне пятання.** Це тема чергового показу „Нової Хати“ під проводом п. Наталки Гаврих. Гутірка відбудеться дня 5. травня в год. 18-ій у домівці „Труду“, Ринок ч. 39. 992

— **Чи ви вже відвідали в новім льокалі** кравецьку робітню **А. Дуфанця — Костюшка 1. а.**

— **Другий гігієнічний курс** при філії Союзу Українок у Львові починається **в понеділок, дня 9. травня** в год. 19-ій. Успіх попереднього курсу виказав, що думка влаштування такого курсу була дуже щаслива. Надіємося, що й на другий курс запишеться багато учасниць. Зголошуватись кожного дня від год. 8—15-ої в домівці С. У., Сикстуська 46. Оплата за науку на курсі 2.50 зол.

— **Антропольогічний тип українця** — це тема викладу голови Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові д-ра І. Раковського. Виклад відбудеться в пятницю 6. травня ц. р. в год. 6. веч. у домівці Інституту у Варшаві при вул. Служевській ч. 7, п. 4.

— **Про напрямні розвитку** української літературної мови виголосить відчит д-р Я. Рудницький в пятницю 6. травня ц. р. в год. 8-ій вечором у салі Українського Наукового Інституту в Берліні.

— **Другу частину реферату** про новий устрій адвокатури виголосить адв. Г. Шик у пятницю 6. травня ц. р. в год. 7.30 вечором у домівці організації адвокатських аплікантів у Львові при вул. Коперника ч. 7. І.

— **Спільне свячене** улаштує старшина кружка „Р. Ш.“ ім. Т. Шевченка для своїх членів в неділю 8. ц. м. в год. 6. вечором у власній домівці при вул. Супінського ч. 23.

— **„Чин сповіди“ не сконфіскований.** Богословська секція Т-ва ім. Петра Могили в Луцьку прислала нам спростування замітки, поміщеної в ч. 87 „Діла“ п. н. „З життя Волині“, того змісту, що адміністраційна влада в Луцьку не сконфіскувала чисто богослужбової книжки „Чин сповіди“, що її видала Богословська Секція Т-ва ім. митроп. Петра Могили та що ця книжка є на складі Богословської Секції в Луцьку. вул. Люблo-

та 10 і продають її теж книгарні Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка на Волині.

— **Великий комуністичний процес** почався в четвер 4. ц. м. проти 20 комуністів перед трибуналом окружного суду у Львові. На 20 підсудних є 17 жидів (ок) і трьох українців. Акт обвинувачення закидає трьом підсудним жидам, що вони були членами центрального комітету КПЗУ. Розправа потреває кілька днів. Це перший великий процес, що відбувається перед трибуналом по скасуванні судів присяглих.

— **Львівська хроніка.** Підчас протижидівських заворушень у Тернополі перед кількома тижнями важко побили жидівського купця в Тернополі Н. Бомсе, якого перевезли до львівської клініки, де він минулого тижня помер. Бомсе залишив молоду дружину, з якою жив ледви кілька місяців. — При вул. Яблоновських дістався під колеса роверу 8-літній хлопчина Й. Вальд і потовкся. — На пл. Марійській поліція арештувала пяного шофера, який ледви не спричинив катастрофи. — Ярослава Вовк при вул. Торосевича ч. 15 повідомила поліцію, що її 19-літня сестра Ольга вийшла з хати ще 30. квітня і дотепер не вернулася до дому. — До помешкання Сенiва при вул. Крашевського 23 вломилися два злодії і забрали річей на 1.200 зол. Одного з них Йонаса Ліпера зловив Сенів у хвилині, коли він виходив з краденими річами з помешкання. Поліція арештувала злодія.

— **Кінець шкільного року** в усіх державних і приватних школах буде 25. червня ц. р. В народніх школах на закінчення шкільного року уладять прогульки. Вакації у народніх і середніх школах треватимуть до 2. вересня ц. р.

— **Пошесть прищиці** лютує тепер в 194-ох місцевостях; винищено її в 158-ох місцевостях винищенням кілька тисяч тварин. Згадана пошесть навістила тепер 9 воєвідств. У двох з них: львівському і люблинському пошесть зліквідовано винищенням усіх хорих тварин.

— **Краєва хроніка.** В селі Травотлоки, пов. Зборів хлопці пастухи знайшли на полі ґранату з часів війни. Ґранату кинули до ватри, що її розпалили на полі, а самі скрилися в безпечному місці. По вибуху хлопці підбігли до вогню і саме тоді дійшло до другого вибуху. Відломки ґранати зранили важко двох хлопців, яких відвезли батьки до шпиталю у Зборові. — В селі Жджари недалеко Сендзішова один селянин найшов шкляний збанок з мідяними, срібними і золотими монетами з XVII. віку. Збанок з грішми переховує в себе поліція. — Під поїзд між Скниловом та Оброшином кинувся 24-літній селянин Нагайло зі Зимної Води і згинув. Причина самогубства невідома.

— **Самоходова катастрофа** трапилася минулого понеділка на шляху між Борціном і Жніном у Познанщині, де до придорожного дерева розбився вантажний самохід з пивом. Шофер Вішневський згинув, робітник Мокрацький важко ранений.

— **Ревізії й арештування у Варшаві.** Минулої суботи і понеділка поліція переводила ревізії у 50-ох членів О. Н. Р. „Фалянги“. Підчас ревізії поліція забрала багато зброї, вибухового матеріялу і петард. Три члени опинилися в арешті. Слідство відкриває щораз то нові подробиці. Поліція шукає за винуватцями, які підложили пекольну машину на пл. Мурановській дня 1. травня ц. р.

— **Вимантив 2.500 долярів.** Зі Злучених Держав вернувся до родинного села Домбрувки недалеко Варшави А. Бохенський і хотів купити поле. Про це довідався невідомий обманець і зголосився до Бохенського кажучи, що є валютовим комісарем з міністерства скарбу. Наївному реемігрантові обманець показав навіть відповідну леґітимацію, завів Бохенського до солтиса і там забрав від нього 2.500 долярів, запевняючи, що чергового дня дістане за них золоті, бо закордонних грошей не вільно йому в себе переховувати. Чергового дня Бохенський зголосився до громадського уряду за золотими і щойно тоді переконався, що його обманули. Справою занялася поліція, яка шукає за обманцем.

Ревізії й арештування в Бучаччині.

У Велику Пятницю та Суботу розкинено в кількох селах бучацького повіту летючки. З цієї причини відбулися в самому Бучачі та в повіті ревізії й арештування.

І так у Бучачі перевели ревізії в галянтерійній крамниці „Мі-ка“, в торговлі церковними річами І. Посацького та в Українському Кооперативному Банку.

В повіті перевели теж низку ревізій та придержали Івана Данькова і Михайла Болячку з Сороків, що в Бучачі ведуть торговлю папером та книжками; їх по переслуханні на постерунку поліції в Бучачі звільнили.

В Бучачі придержали також Ілька Козиру з Білявинець у хвилині, як мав виїхати колесом до дому. Його також випустили на другий день по переслуханні.

В судових арештах перебуває арештований Пиндиковський із Жизномира.

Ревізії відбулись також у Золотопотіччині.

Замітна річ, що поліція вже в кілька годин по розкиненні летючок — як оповідають люди з місць — явилася на місцях і ті летючки позбирала, так що мабуть ніхто не вспів їх прочитати.

— **Замах на варшавський поїзд.** Невідомі особи обстріляли поїзд між стаціями Блоне і Плохоцін, що їхав до Варшави. Кулі розбили вікна і не потягнули жертв у людях. Обслуга стримала поїзд і перешукала з кількома подорожніми поблизький терен, не знайшла атентатчиків. Поліція шукає енерґійно за бандитами.

— **Вовчиця загризла дитину.** У Ваврі під Варшавою трапилася траґічна подія. Жінка інжиніра Розалія Водзіцька дістала в дарунку вовчицю. Вовчиця була дуже лагідна й її поведінка не викликувала ніяких побоювань. Учора підчас проходу інжинірової вовчиця кинулася раптом на 6-літнього хлопця Яна Маяка, який переходив вулицею і заки власниця відірвала її, вовчиця загризла хлопця на смерть.

— **Висилка небажаних чужинців.** Усі чужинці, які перебувають нелеґально у Франції, мусять до місяця залеґалізувати свій побут або покинути Францію. Політичні еміґранти, які не можуть вернутися до своїх країв, можуть внести відповідні прохання до міністерства внутрішніх справ. Небажаних чужинців, які перебувають леґально, влада повідомить заздалегідь про висилку з Франції. Уряд призначив 5 мілiонів франків на кошти висилки небажаних чужинців з Франції.

— **Протижидівські заворушення за вбивство дівчини** литовки вибухли в містечку Скопішкі на Литві. Юрба впала до помешкання вбивника дівчини і важко його побила, помешкання знищила. Щойно поліції вдалося привернути лад і вирвати важко побитого вбивника з рук юрби, що після того повибивала вікна у жидівських крамницях і помешканнях. Лад привернула поліція з Ковна.

— **Катастрофа двох кораблів.** Радіостація в Марсей одержала телеґраму італійського корабля „Квіринале“ з покликом негайного рятунку, бо потапає. Корабель походить із Трієсту, його містота 3.779 тон. Одночасно французький корабель „Прадо“ надіслав телеґраму з покликом рятунку, бо застряг на мілині.

— **У столиці Манджуко** Гсін-кін докінчують будову радіостації зі силою 50 кільоватів, яку почали будувати в січні ц. р. Перші авдиції надаватиме нова радіостація вже в половині травня.

— **Кріваві бійки з поліцією.** На плянтації недалеко м. Кінґстон на Ямайці пішла поліція, щоб арештувати провідників страйку. Дійшло до бійки страйкарів з поліцією, що вжила зброї і вбила 4-ох страйкарів, 7-ох ранила. Страйкарі підпалили плянтації на просторі коло 1.500 акрів.

— **Виганяють старшин.** Портуґальський уряд рішив прогнати з Портуґалії полковника-летуна Портеля і полк. Ґімареса за їх протидержавну акцію.

— **Дитина з 28-ма пальцями.** 30-літня італійка Еліза Барбета, в Соренто привела на світ дівчинку, яка має 28 пальців, по 7 на кожній руці і нозі.

— **Трансевропейська автострада.** Берлінський часопис „Ді Штрасе“ оголосив плян будови великої трансевропейської автостради, що вела би з Остенди через Німеччину, Мадярщину, Балкан, Стамбул до Палестини, Єгипту та Індії.

— **Наганяють професорів.** У Відні і Грацу усунули трьох професорів університету: антрополоґа д-ра Вайнінґера і двох професорів фізики: Геса та Бендорфа за те, що їх жінки не є арійського походження.

— **Ріжні вісти.** В Австралії розписали позичку на 10 мілiонів фунтів штерлінґів на національну оборону. — До Риму приїхало 700 тайних аґентів для охорони канц. Гітлера. — Два найбільші щоденники у Злучених Державах: „Ню-Йорк-Таймс“ і „Ню-Йорк Геральд Трібюн“ підвищили ціну з 2-ох до 3-ох центів за число.

✝ Посмертні згадки.

ТАРАС ПОЛЬОВИЙ.

25-го квітня ц. р. помер в академічній санаторії у Закопанім студент фільософії Тарас Польовий, ур. у Базарі в 1912. р. Була це людина напричуд гарна й ідейна. Смерть Тараса Польового — це траґедія українського студента, що відданий на власні сили, в голоді й холоді проводить найкращі дні молодости. З лекції на лекцію бігав отой молодий студент, харчуючись виключно тільки у студентській бідній харчівні, зправила йдучи у голоді спати та зправила не маючи у що якслід зимою зодягнутись. Непереможне бажання науки і знання додавало йому сил. Він був тим зразком ідеаліста, який не кохався у фразах, лише в праці. Однак ця праця переходила його сили та нужденні обставини життя: він почав хворіти на легені, а з поступом недуги зменшувались і можливости заробітку. Покійний попав у страшну нужду. Без даху над головою — шукав його у собачій буді і кілька місяців собача буда була його захистом та тепло собачого тіла хоронило його перед морозом! Річ просто неймовірна, немов видумана фантазією повістяра, що взявся описувати нужду української молоді! Неймовірне, але правдиве. Траґедію Тараса Польового збільшував факт, що він не був круглим сиротою: мав середньо-заможного батька-дяка, який, оженившися вдруге, перестав видно зовсім цікавитися своїм талановитим сином...

Поміч Порадні Матерей та Наук. Т-ва ім. Шевченка прийшла вже за пізно і не була достаточна. Переведено також у часописах збірку, яка дала несповна 200 зол. Заходом добросердних одиниць із згаданих установ удалося все таки вислати недужого студента до санаторії, але це вже молодого життя не врятувало. Помер Польовий на сам наш Великдень, серед людей чужих і байдужних. Над його могилою не залунало рідне слово і не дзвонили йому в прощання великодні дзвони...

В. Й. П.!

ЙОСИФ ЧАЙКОВСЬКИЙ

емер. проф. гімн. і довголітній директор прив. жін. семинарії У. П. Т., помер у Коломиї ... IV. ц. р. по короткій, важкій недузі в 62-ім р... життя.

Йосиф Чайковський народився в Туча... творіського повіту, як син управителя ... Вже від наймолодших літ мріяв про звання ... теля - виховника молоді. По скінченні гім... студіював на історичному відділі фільософічно... го факультету у Львові, Відні Кракові, пр... му був одним з улюблених учнів М. Гру... ського, для якого аж до останніх днів ж... зберіг почування любови і глибокої пош... Вже в часі університетських студій відда... в посвятою громадській праці і кілька рок... головою Акад. Громади.

В 1907-ому році дістав Чайковський ... саду професора-історика в гімназії в Кол... Але ці обовязки не перешкодили йому за... ся від У. П. Т. організацією прив. жін. сем... в Коломиї і завдяки його здібности та пр... виховна станиця осягнула перед війною ... високий рівень. На становищі директора се... нарії працював Покійний аж до 1926-го р... Бачучи брак відповідного підручника ... ньої історії, він опрацював і видав вс... історію в трьох томах. Нею довгі роки, хоч ... офіціяльно, послугувалися також по гімна...

Незалежно від своїх професійних обов... Покійний аж до останніх днів свого ж... брав живу участь у культурно-освітній пр... Коломиї і повіті. Довгі роки був членом ... шини кружка Р. Ш. і філії Товариства „Пр... та“, кілька років був також головою філ... головою Драматичного Товариства ім. ...

вича й ін. Всюди світив прикладом працьовитости й обовязковости. Бачучи скупість нашого театрального репертуару, пробував своїх сил також на цьому полі, і кілька його пєс (псевдонім Ярославенко) мало успіх на шкільних і просвітно-аматорських сценах.

Доказом великої любови й пошани для Покійника в найширших колах Коломиї і Покуття була участь великих мас інтелігенції і селянства в його похороні, що відбувся 25-го квітня ц. р. Селяни з довколичних читалень „Просвіти" і кружків „Рідної Школи" не дозволили везти домовину в каравані, але довгий шлях з дому жалоби аж до місця вічного спочинку несли її на своїх плечах. Покійного прощали від місцевих установ д-р А. Кузьмич, д-р Я. Шипайло і дир. І. Пашкевич. В. Й. П.!

УГРИН-МАРІЯ,

емерит. учителька, довголітня передплатниця „Діла", що 40 літ працювала як учителька на Лемківщині в ясельському повіті, померла 17. ц. м. Родом з Дрогобича, донька свідомого українця-міщанина, сама пішла в сліди свого батька і ціле життя присвятила рідні, народові й Церкві. Тверда як скала у своїх національно-релігійних поглядах, Покійна була завжди жертволюбива і їй присвічувала одна ідея: все для інших — собі якнайменше. Боліла дуже, що ряди наших визначних людей маліють, боліли її і злидні нашого народу. Вкінці виснажене її серце не видержало і перестало бити 17 квітня ц. р. в 66. році життя. Залишила хору й темну сестру і братанку пів-сироту, гімназистку, що їх удержувала. Земля, котру Покійна так гаряче любила, нехай їй буде пером!

—o—

Дописи.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Виклад проф. Фещенка-Чопівського у Кремянці.

Дня 14. квітня ц. р. у великій салі кремянецького ліцею, на запрошення Українського Добродійного Т-ва наш відомий учений-металюрг, дійсний член наших і чужинецьких наукових установ, тепер професор Гірничої Академії у Кракові д-р інж. Іван Фещенко-Чопівський виголосив відчит на тему: „Якими дорогами прямує новочасний промисел?" З огляду на дуже цікавий та актуальний його зміст позволимо собі навести тут головні тези того відчиту. Прелеґент у надзвичайно простий, доступний спосіб розвинув перед слухачами глибоко продумані, науково уяті і рівночасно дуже актуальні тези свого відчиту, котрому з великим зацікавленням прислухувалася численна авдиторія. А своїми кінцевими виводами про можливости широкого розвою промислу взагалі й українського зокрема, защепив молодим слухачам оптимізм, віднов віру в краще майбутнє, за що слухачі нагородили проф. Чопівського рясними оплесками. При цій нагоді не зайво буде підкреслити ще раз такий факт: Не так давно преса подавала про наукову подорож проф. Чопівського до Львова, про його перебування в Парижі, де його сердечно гостив науковий світ споріднених галузей науки. Яка різниця! На відчиті у Кремянці цього визначного ученого в ділянці важкого промислу в Польщі, що має першорядне значіння для оборони краю, про що тепер так богато говориться, не бачили ми ані одного слухача-поляка, хоч, як довідуємося, запрошення на відчит розіслано всім установам і поодиноким особам і крім цього про відчит цей оповіщено окремими афішами. Не було теж на відчиті ніякого з жидів, що так радо бачать нас у своїх кремлянах. Чи не вчить це нас, як маємо ставитися до різного роду імпрез, часом значно нижчої вартости, що їх уладжують наші сусіди і на яких мають претенсії бачити українців?! В той-же самий день у домівці Українського Добродійного Т-ва на честь нашого знаменитого гостя відбулося окреме прийняття, в якому взяли участь представники українських установ м. Кремянця. Дохід зі свого відчиту призначив проф. Чопівський на українську гімназію у Кремянці. І тому наше громадянство було неприємно вражене відсутністю на викладі й на прийнятті проф. Чопівського офіційних представників гімназії — її директора і хочби секретаря. Взагалі віддавна вже кидається в очі, що директор української гімназії п. Концевич не тільки не бере ніякої участи в українському зорганізованому житті м. Кремянця, але навіть уникає тих українських імпрез та урочистостей, дохід з котрих майже завжди йде на користь нашої гімназії. Чи цей саботаж є проявом „високої", незрозумілої загалові політики, чи це може щось інше?...

Карльсбадську воду Мільбрун поручають лікарі до домашнього лікування заладнення печінки.

Спорт.

Львів. ЛЬВІВ—[illegible] 2:2 (0:0). Межимістові змагання закінчилися незмінним вислідом, який кривдить дружину Лодзі, яка грала дуже добре і майже весь час переважала. У львівській дружині дуже слабо грала ціла поміч разом із Васевичом. У нападі безнадійно грав Цімер, який спинював майже всі акції нападу, при тім занедбував постійно правий бік львівського нападу, де грав Скоцень II. і Магоцький. Скоцень грав д. мудро й гарно, хоч здебільша зі згаданих причин дармував. Магоцький не мав зовсім змоги понисуватися і назагал випав слабо. Найкраще грав у львівській дружині оборонець Бжезський. Ворота для Львова здобув Майовський.

Лодзь перевищала амбіцією та стартом львівську дружину майже у всіх лініях і заслуговувала на перемогу ріжницею 2—3 воріт.

Суддював п. Стшелецький. Видців к. 2.000.

Перемишль. ПЕРЕМИШЛЬ—ЛЬВІВ 6:2 (4:0). Друга репрезентація Львова програла заслужено в Перемишлі з тамошньою репрезентацією. У дружині Львова грали з України: Босий, Мікльош II, Воробець і Мікльош I. У дружині Перемишля найкращий був Турко зі Сяну.

ОКРУЖНА ЛІГА.

Ярослав. В. К. С. ЯРОСЛАВ—РКС 2:2 (0:1). У дні 3. ц. м. відбулися у львівській Окружній Лізі тільки одні мистецькі змагання. Гра на низькому рівні й зовсім нецікава. Ворота для РКС-у здобув Кондра і Желязко, для ВКС-у Літинський і Райс. Суддював п. Саварин.

МИСТЕЦТВО Ц-КЛЯСИ.

Перемишляни. СТЕП—СТШЕЛЕЦ 3:3 (0:2). Вчора відбулися в Перемишлянах мистецькі змагання, які мали для обох дружин важне значіння. Метч відбувся серед фатальної погоди (цілий час падав дощ), на грищі, яке радше нагадувало озеро. Степ виступив у такому складі: Говіяш, Литвин, Гдуля; Нестор, Тимцьо, Каландяк, Ощудляк, Петрівський, Гайдук, Панчишин, Костів. Стшелец грав дуже гостро і брутально, намагаючися на своїм грищі за всяку ціну виграти. В 10 хв. крайник Стшельця „заштопував" рукою на карнім полі Степу мяч і суддя, на диво... подиктував карний коп до Степу. Не помогли вияснення та протести і Стшелец здобув з карного перші ворота. Це несправедливе рішення судді здепримувало цілу дружину Степу, яка стратила просто охоту до гри. У 40 хв. Стшелец здобув другі ворота, які можна було легко боронити. Степ грав приземно, що на калабанях виходило йому на шкоду. У другій половині образ гри зовсім змінюється. Степ стосує півгорішню гру й осягає перевагу, хоч Стшелец здобув в несподіваного випаду треті ворота. Та на цьому скінчилися всі успіхи перемишлянської дружини. У 60 хв. Тимцьо минає помічників і далеким стрілом здобуває перші ворота для Степу. Пять хвилин пізніше той сам грач гарним волеєм здобуває другі ворота. Вирішення приносить 80 хв., коли Тимцьо стріляє прецизно вільного, що його легко добив Петрівський. Степ далі не сходить із половини Стшельца, одначе суддя дбає про те, щоб Стшелец не програв і фабрикує раз-у-раз офсайди. Перед самим кінцем оборонець Стшельца фавлює Костіва на карнім полі без мяча, одначе суддя вдає, що цього не запримічує. Остаточно Степ вивозить один дорогий пункт із Перемишлян на трьох розбитих і покалічених змагунів.

Поведінка деяких змагунів Стшельца була просто скандальна, одначе суддя п. Голік дивився на все крізь пальці і постійно казав, що нічого не бачить.

ЗОРЯ (КАЛУШ) — СТШЕЛЕЦ (ДОЛИНА) 5:1.

Калуська Зоря виграла свій черговий метч за мистецтво Ц-кляси станиславівської Округи. Зоря має I. місце в табелі з 1 пунктом страченим та 17 здобутими.

ТАБЕЛЯ МИСТЕЦТВ Ц-КЛЯСИ I. ГРУПИ.

Зоря	6	11:1	15:4
П. К. С.	6	8:4	27:(
Святогор	5	5:5	9:8
Гапоель (Город.)	6	4:8	7:20
Ютшня	6	2:10	7:25
Самсон	1	0:2	1:9

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Склад України на метч із Ярославом. Україна виступить на недільний метч (8. ц. м. грище Погоні, год. 4.30 попол.) в такім складі: Босий, Скрегота, Мікльош II; Цимбала, Гошовський, Романець; Магоцький, Скоцень I, Мікльош, Дицьо II, Богурат.

Мистецтво Закарпаття здобув уже певно кошицький КАЦ, який у вирішнім метчу переміг льокального суперника ЧСК 2:1. УАЦ—БФІПЦ 2:0.

Зоря—Самсон. Метч за мистецтво Ц-кляси відбудеться в неділю 8. ц. м. на військовім грищі при вул. Клепарівській. Метч почнеться в год. 11.30 передпол.

Спарта—Червоні Чорти 3:2. Спарта грала в Брюселі з неофіційною репрезентацією Бельгії т. зв. Червоними Чортами і виграла по гарній грі 3:2.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ

ЄДНІСТЬ. Орган української самостійної соборницько-державницької думки. Рік видання II. Ч. 2 (4). Лютий, 1938. Брно, ЧСР. (Відбито на гектографі).

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ. Вісник Генерального Інституту Католицької Акції Гр.-Кат. Гал. Церк. Провінції. Рік V. Ч. 1 (14). Січень-березень, 1938.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік XIII. Ч. 7. з 1-го квітня 1938. Львів.

СЕВЕРНЫЙ КАВКАЗ. Орган народной партии горцев Кавказа. Нр. 44. Декабрь 1937. Париж.

ШЛЯХ. Релігійно-громадський часопис для народу. Рік II. Ч. 4. Квітень, 1938. Луцьк.

КАМЕНЯРІ. Орган Союзу Української Поступової Молоді. Рік оснування 1932. Ч. 7. Квітень, 1938. Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаємної Помочі Українського Вчительства". Двотижневик. Рік XXVI Ч. 5. і 6. 1938. Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Орган Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді. Річник IX. Ч. 2—3. Лютий-березень. 1938. Ужгород.

НАША ШКОЛА. Педагогічний часопис. Місячник. Річник IV. Ч. 3. Березень. 1938. Ужгород.

САМООСВІТНИК. Ілюстрований часопис масової освіти. Двотижневик. Рік II. Ч. 6. З 15-го березня 1938. Львів.

15.30 Госп. вістки; 15.45 Вогонь переміг воду; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Концерт дутої орх.; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Жінка й опровізація краю; 17.15 Форт.; 17.30 Оглад видань; 18.00 18.30 Спорт; 18.10 Турист. інформатор; 18.15 Розр. концерт у вик. сальон. тріо; 18.35 Львівські портрети: „Тадей Рутовський“; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Помста“ ком. Ол. Фредра, муз. Ст. Невроцького; 20.30 Пісеньки у вик. М. Фоґа; 20.45 Веч. денник; 21.00 Симф. концерт, орх. опів; 22.10 Калейдоскоп: пісеньки, форт., скр., ревелерси та плити; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

Субота. 7. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Твори Сібеліюса, пл., 12.03 Полудн. авдиція, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Технічна скринька, 15.30 Госп. вістки. 15.45 Театр Уяви для дітей: „Жарти весняного вітру“, 16.15 Розр. концерт сальон. орх. 16.50, 18.35 Акт. гутірка, 17.50 Наша програма. 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Камер. концерт Е. Штайнбергера, форт.. 18.15 Пісеньки, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Трансм. з Келечина, у перерві 19.50 Репортаж, 20.45 Веч. денник. 21.45 „Історія з песом“ гротеска, 22.00 Конкурс хорів, 22.35 Марші й танки з оперет, пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика з плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер. 5. травня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Танки з опер, 19.10 Концерт квартету, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Балалайки, 18.25 Хор, 19.30 20.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 21.10 Пфіцнерові твори; ВЕЖА АЙФЛЯ 20.30 21.00 22.00 „Дочка полку“ ком. оп. Офенбаха; ГАМБУРГ 20.10 21.00 „Циганське кохання“ оп. Легара; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 „Сплетні“ песа; МІЛЯНО 19.30 Розр. музика; ПРАГА 17.40 Зайдлеві пісні, 18.20 Розр. музика; РАДІО ПАРІ 20.15 Форт., 20.30 Симф. концерт; РИМ 17.15 Іт.-бразил. концерт, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Бахові твори; СОФІЯ 18.40 Пісеньки, 20.45 Спів. рецитал.

Пятниця, 6. травня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.20 Спів; БЕРОМІНСТЕР 20.00 21.00 22.00 „Лкиза Мілер“ оп. Вердія; БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 18.10 Форт., 19.35 Сольо на гармонії, 22.10 Шведська музика; ВІДЕНЬ 18.15 Розр. музика, 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 „Фавст“ оп. Ґунода; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 З чого живуть люди, Музика з пл.; ЛЯЙПЦІГ 20.00 21.00 22.00 „Травіята“ оп. Вердія; МІЛЯНО 18.15 Танк. музика, 22.15 Арфа; ПРАГА 16.30 Тріо ес-дур Шуберта, 18.20 Сальон. квартет, 20.00 20.30 Хор, 20.45 Спів, органи; РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 „Амур“ драма Новоа; РИМ 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Іт.-нім. концерт.

Субота, 7. травня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Скандинавські мельодії, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Нар. пісні в супр. циг. орх., 18.00 Орх. концерт, 21.30 Циг. муз., ВІДЕНЬ 18.00 Вок. авд., 19.10 Брамсові твори, орх., скр., 20.00, 21.00 Весела авд., КОШИЦІ 14.00, 18.55 Вістки, 18.00 А. Бачинський: Енцикліка Рерум новарум — 20 хвилин для недорозв. дітей, МІЛЯНО 17.10 Танк. музика, 21.00 Пісні, ПРАГА 16.05 Нар. пісеньки, 22.30 Джез. РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Ле роа Іс“ оп. Ляльо, РИМ 17.15 Форт. дует, 18.30 Розр. музика, 21.00 Іт. пісні, 21.30, 22.00 „Ля чіта роза“ оп. Рапната, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 4. травня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . 3·50 зол.

Тенденція на масло зниж'кова на молоко вдержана на яйця зниж'кова.

ОПОВІСТКИ.

Інж. Дутка, Станиславів, зложив в Адм. „Діла“ по 5.— зол. на Шпиталь Ювилейний і Рідну Школу, на неприняттий гонорар д-ром Пальчинським.

Звичайні Загальні Збори Кооп. „Українське Народне Мистецтво“ зкн. пром. кооп. з об. пор. у Львові відбудуться 14. травня 1938 р. в год. 5-тій попол. в льокалі клюбу „Нової Хати“ Ринок 39/I. п. з таким порядком нарад: 1. Відкриття Зборів. 2. Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів. 3. Відчитання звіту з переведеної ревізії від Р.С.У.К. 4. Звіт Управи і Надзірної Ради з діяльности за 1937 р. 5. Затвердження білянсу за рік 1937. 6. Розділ чистого зиску. 7. Вибір трьох членів Надзірної Ради. 8. Затвердження буджету на рік 1938. 9. Означення висоти зобовязань Кооперативи і кредиту на одного члена. 10. Внески і запити. Річні замкнення і білянс вилложені в льокалі Кооперативи для перегляду членам. — **Надзірна Рада.** 995

I. Оповістка.

Управа „Карпатії“ Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові

повідомляє, що

XX. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться у вівторок 31. травня 1938 р. в год. 17. у власній домівці Товариства у Львові Ринок ч. 38 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів і вибір предсідника, 2) Звіт Управи з діяльности й замкнень рахунків за рік 1937, 3) Звіт Контрольного Виділу Надзірної Ради, 4) Розгляд і затвердження звіту та рахункових замкнень Товариства за рік 1937 і признання владі Товариства абсолюторії за виконані нею обовязки, 5) Внески Надзірної Ради щодо приділу білянсової надвишки за рік 1937, 6) Вибори: 4 членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 стат.) 6) 3 заступників членів Надзірної Ради на 1 рік (§ 34. стат.), 7) Устійнення висоти винагороди для членів Надзірної Ради (§ 32. стат.), 8) Зміна статуту, 9) Інтерпеляції. Зміна статуту проєктується така:

§ 10.

додається такі нові точки:
6) фонд здоровля,
7) відправний фонд.

§ 12.

додається такий новий останній уступ:
Квоти зужиті зі запасного капіталу на покриття білянсового недобору, мусять бути звернені йому з надвишок наступних літ і аж до цілковитого звороту тих квот, річні надвишки не можуть бути зужиті на жадні інші цілі.

§ 13.

додається такий новий останній уступ:
Обовязок побільшування цього капіталу кінчиться із хвилиною, коли він осягне 35% пересічного збору складок з останніх 3 літ.

§ 14.

додається ось такий новий останній уступ:
Обовязок побільшування фонду на ріжницю курсів валют і вартісних паперів кінчиться з хвилиною, коли він осягне 50% іменної вартости посіданих Товариством вартісних паперів.

По § 15. вставляється нові додаткові §§ а саме:

§ 15 а.

Фонд здоровля твориться з приділу частин евентуальних білянсових надвишок згідно з постановами § 23. цього статуту. З фонду здоровля покриватиметься лікарські гонорари за безплатні періодичні лікарські поради уділювані членам та уділюватиметься безвідсоткові позички на клінічне лікування членів. Коли фонд здоровля осягне відповідну висоту, може частина його бути зужита на будову санаторії для членів. Норми, що управильнюють користування фондом здоровля ухвалюють Загальні Збори.

§ 15 б.

Відправний фонд твориться з приділу частин евентуальних білянсових надвишок згідно з постановами § 23. цього статуту. Цей фонд є призначений для уділювання відправ для службовиків Товариства, незалежно від законних чинитьб. Норми й висоту чинитьб відправного фонду устійнює окремий правильник ухвалений Надзірною Радою.

§ 23.

Звучатиме так:
Після розглянення і затвердження Загальними Зборами рахункових замкнень та річного звіту, з білянсової надвишки і після опроцентування основного капіталу, **як довго основного капіталу не сплачено,** слід виділити:
а) 80% на запасний капітал.
б) 10% на спеціяльний резервовий капітал.
в) 10% на ріжницю курсів валют і вартісних паперів.

Після сплачення основного капіталу розділюється білянсову надвишку в такий спосіб:
а) 15% на запасний капітал,
б) 15% на спеціяльний резервовий капітал,
в) 10% на фонд на ріжницю курсів валют і вартісних паперів,
г) 20% на фонд здоровля,
ґ) 20% на фонд на звороти;
д) 10% на відправний фонд,
е) 10% до диспозиції Надзірної Ради на суспільно-добродійні цілі.

Якщо запасний капітал (§ 12), спеціяльний резервовий капітал (§ 13) та фонд на ріжницю курсів валют і вартісних паперів (§ 14) осягне статутом означену висоту, рішатимуть Загальні Збори чи і який з них капіталів згл. означений в § 14 фонд слід дальше дотувати та якою частиною білянсової надвишки. Якщо Загальні Збори рішать якогонебудь з тих капіталів згглядно фонду не дотувати, тоді цю частину білянсової надвишки, що нею дотувалобся будьто запасний капітал, будьто спеціяльний резервовий капітал, будьто фонд на ріжницю курсів валют і вартісних паперів приділюється до фонду здоровля й фонду на звороти у такому відсотковому відношенні, яке устійнить Загальні Збори.

—o—

До повищого порядку нарад може 1/5 частина представників зголосити додаткові справи, що мали би бути поміщені на денному порядку нарад, одначе таке жадання поміщення окремих справ на порядку нарад слід зголосити Управі Товариства не пізніще як на 14 днів перед речинцем Загальних Зборів (§ 28 стат.). В Загальних Збрах беруть участь згідно з § 29. представники членів, що їм рівночасно висилається ще окремі запрошення.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПОЗНАЙОМЛЮСЯ зі свідомою українкою, найрадше волинянкою, яка добре презентується та розпоряджає готівкою около 5.000 зол. Зголошення зі знимкою до „Діла“ під „Промисловець“. 1.2

НАУКА

ҐІМНАЗІЯ СС. Василіянок у Яворові оголошує конкурс на вчителя (-ку) німецької мови. Речинець зголошень до 20. травня. Управа. 991 1-3

ПОЧИНАЮ курс рукавичок, квітів і забавок. Кентшинського 81, другий дашок від год. 12—4. 994 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛЕДІВНІ найновішої конструкції, машинки до морозива поручає РЕНТІНЕР Львів, Легіонів 37. 972 1-7

ГОДИННИКИ: Омеґа, Тіссо, Цима найдешевше у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЯ, Львів, Академічна 2. Направи з провінції почтою. 919 5-5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНІ інтеліґентні українські продавці на виїзд. Добрий заробіток. Побажана кавція і референції. Особисті зголошення приїматиме представник фірми: у Львові, в „Народній Гостинниці“ вул. Косцюшка 1 в дні 10. п. м. год. 9—14; в Тернополі — „Готель Подільський“ 11. п. м. год. 11.30—15.30; в Станиславові Готель „Унія“ 13. п. м. год. 10—14; і в Стрию в готелі „Дністер“ 14. п. м. год. 10—14. 993 1.2

ГОСПОДИНЯ-КУХАРКА 35—40 літ до самостійного ведення домашнього господарства одної особи потрібна на провінцію. Листи до „Діла“ під „Провінція“. 990 1-1

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 988 1.8

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. травка ондуляція з 5-місячною гарантією. Сальон чесання паль Сикстуська 8, вхід через браму. 998 1.1

„СЬВЯТ ДЗЄЦКА“, Львів, Сикстуська 2 поручає комплетні виправки для немовлят та все потрібне для дітей від новородка до підлітка. 746 3-

КОШИКАРСЬКІ ВИРОБИ усякого роду найдешевше в самому джерелі, в українській виробні „Салікс“, Львів, ул. Личаківська ч. 27. 818 8-10

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Федиського Львів, Вірменська 25 (дім „Зорі“) виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Позолочує старі чаші. 673

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шибів, рами, оправа образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 834 8-10

ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винайми і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.